

Uj LA

3 Lei

T. „Otthon” Irók és Hirlapírók köre
HUNGARIA, VII., Erzsébet-körut 9-11.

BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 175 (1321) sz. * Szerda, 1936 augusztus 5

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Négy arcvonalon folyik a spanyol polgárháború

Ujabb hírek szerint inkább a fölkelőknek vannak sikerei. — Barcelonában a polgári pártok uralma véget ért, a marxisták és anarchisták vették kezükbe a hatalmat

Barcelonából jelentik: A francia *Temps* jelentése szerint a kormányhű csapatok a Saragossa-körüli harcokban kétezer halottat vesztek.

Lano tábornok főhadiszállásáról jelentik, hogy a fölkelők csapatai délen tovább folytatják az előnyomulást és Huelva felé vonulnak. Utközben elfoglalták Ayamonte és San Lucar de Baranedo városokat.

Mola tábornok csapatai megszállták Madridtól 20 kilométerre Corredolar városát.

A spanyol polgárháború most már négy fronton folyik.

Az első hadszíntér a déli tengerpart és Portugália határa, ahol Sevilla a fölkelők és Malaga a kormánycsapatok központja.

A második hadszíntér Madridtól északra, a hegyek között van.

A harmadik hadszíntér Saragossa környékén, az Ebro völgyében húzódik végig.

A negyedik hadszíntér északon és északnyugaton terül el, a francia határ és a tengerpart felé.

A harc a szárazföldön, tengeren és a leve-

gőben egyaránt folyik. Gibraltár környéke hétfőn nagyszabású tengeri csata színhelye volt. A spanyol kormány két cirkálóját a tarifai és céutai fölkelők három órahosszig bombázták.

A portugál határ mentén megverték a kormány milícia csapatait. Mola tábornok csapatai elfoglalták Guadarrama várost, mellyel a helyzet jelentősen súlyosodott a fővárost tartó kormánycsapatok kárára.

Az északi hadszíntérre küldött katalán kommunista haderők jelentéktelenek. A fölkelők hamarosan visszaverték őket.

A madridi kormány bevallott célja Saragossa bevétele, mely tudvalevőleg a fölkelők kezén van, míg a fölkelők San Sebastint akarják birtokukba venni, amit jelenleg a kormánycsapatok tartanak.

Rémuralom Katalánia fővárosában.

Barcelonában a néparcvonal urai már nem a polgári pártok főbbé. A katalán főváros kormányzását a marxisták kerítették hatalmukba, akikhez az anarchisták is csatlakoztak. A marxisták és anarchisták egyeduralmat akarnak a maguk számára.

Az istenellenesek Moszkvából Madridba akarják áthelyezni világközpontjukat, ha sikerül a spanyol nemzeti fölkelést leverni

Rigából jelentik: Az istenellenes mozgalom központi tanácsa Moszkvában a legfeszültebb érdeklődéssel figyeli a spanyolországi események fejlődését. A moszkvai istenellenes körökben elterjedt értesülések szerint a spanyol polgárháború első nyolc napja alatt 60 kolostort és templomot romboltak széjjel. A barcelonai szabadgondolkodású körök minden ilyen rombolásról győzelmi táviratokat küldöttek és azt jelentették, hogy a barcelonai templomok lerombolása után ezt a várost a szabadgondolkodók legjelentősebb központjává teszik Spanyolországban és az egész Földközi-tenger vidékén.

Moszkvával való érintkezésbe lépésük után a spanyol szabadgondolkodók a madridi népfőnt-kormánytól a következő követelésekkel léptek elő: 1. Minden kolostor bezárandó. 2. Minden papot és szerzetest ki kell utasítani. 3. A Vatikánnal meg kell szakítani az összeköttetést. 4. Minden egyházi vagyont le kell foglalni. 5. A vallásoktatást az iskolákban el kell tiltani. 6. Az egyházak és papok felvigyázatára állami központi hivatalt kell létesíteni.

A moszkvai istenellenes mozgalom hívei nagy reménnyel gondolnak arra, ha a madridi kormány a nemzeti fölkelést leverheti. Már az a tervvel foglalkoznak, hogy a nemzeti fölkelés leverése után az istenellenes mozgalom világközpontját Madridba fogják áthelyezni. Ekként a moszkvai világpolitikát, mely a pol-

gári kormányok bizalmáért is bizonyos jámbor látszatokat akar ölteni magára, mintegy tehermentesíteni akarják, viszont Madridban annál élénkebb tevékenységet akarnak a világ ferradalmosítása érdekében kifejtteni.

Mola tábornok nyílt hadviseléssel akar Madrid és Barcelona ellen vonulni.

Berlinből jelentik: A madridi kormányval szemben az itteni spanyol követség a szolgálatot fölmondotta és a burgosi nemzeti bizottság utasításait követi. Ennek a spanyol követségnek a körében az az értesülés van, hogy a polgárháború új fordulathoz érkezik. Mola tábornok elhatározta, hogy Madrid körülzárolását nem várja be, hanem azonnal felvonul Madrid és Barcelona ellen, hogy a katonai döntést mihamarabb kikényszerítse. Ez elhatározásra nyilvánvalóan az a fölismerés hatott leginkább, hogy a mostani függő állapot hosszabb elhúzódása Spanyolország fontos tartományait és városait a teljes anarchia állapotába juttatja. Azonkívül az elhúzódás alatt a francia és orosz kommunisták spanyol elvtársaiknak olyan segítséget nyújthatnak, ami idővel a nemzeti erők fölötti túlsúlyra vezethet. Tekintve a nemzeti csapatok jobb felszerelését és fegyvermezetségét, ezeknek a sikerét nyílt csatában valószínűnek lehet venni, s ezzel szemben a népfőnt-kormány csak a lesharcok módszeréhez menekülhet.

A legnagyobb kérdés

(S. I.) — Itteni magyarjaink között aligha akad egyetlen egy is, ki túlságosan komolyan vette a vitát, mely az angol alsóházban a kisebbségi kérdéstről folyt.

„A kormány tudja — mondotta Sir Anthony Eden — hogy a kisebbségek helyzete Európa bizonyos részeiben némi aggodalomra ad okot...”

Az nem derül ki a szokottan szűkreszabott miniszteri válaszból, hogy angol hivatalos fel fogás szerint immár kinek van oka aggodalmaskodni: az érdekelt kisebbségi nemzeteknek-e, avagy pedig azoknak a hatalmaknak, kik az európai békés fejlődést hordozzák szívükön?

Ez a bizonytalanság pedig ebben az esetben elvi jelentőséget takar. Az a kérdés fordul meg ezen, hogy a kisebbségi kérdés fel tudott-e végre emelkedni az emberiség közös nagy problémájává, avagy még mindig ott tart, hogy csak olyankor kerül szóba, amikor bizonyos parlamentekben az ellenzék kellemetlenkedni akar a kormánynak, a nemzetközi politika porondján pedig az egyik kormány gáncsot készül vetni a másiknak, többnyire olyan ügyekben, melyek igen messze esnek a szónyegre hozott kisebbségi nemzetek életétől.

Nincsen nemzet, mely ne igényelne — nagy jelszavak hangoztatása közben — teljes szabadságot s egyenlőséget idegenbe szakadt fiai számára. S hány van, ki ezt a bánásmódot azzal igyekeznék a maga nemzeti közösségének megszerezni, hogy a saját földjén élő kisebbségi nemzeteknek, nyelveknek, vallásoknak megadja mindazt, mit a határain túl élő fiainak követel?

Az önző és anyagelvű ember szelleme, ki magának mindent igényel, másnak azonban semmit sem akar adni, ki jogait szüntelenül hangoztatja, kötelességeket pedig ismerni nem akar, így növi ki magát végzetes nemzetközi politikai rendszerré, mely lehetetlenné teszi a kiegyenlítésnek és az egyensúlynak folyamatát.

Furcsa, hogy a legcsodálatosabb civilizáció közéleti világából valami hiányzik, mit egészen primitív korokban és a vad népek között ma is meg lehet találni: az erkölcs.

A vad törzsek között a szabály az, hogy az ő egyszerű nemzetközi jogukat kölcsönösen megtartják. Ha megszegik, biztos a háború, amiért is ez az utóbbi eset a kivétel. A középkori királyok tisztában voltak azzal, hogy a békét csak kölcsönös engedményekkel lehet megvásárolni. Ezért az ő békekötéseik tele vannak területi cserékkel és átengedésekkel, jogok s birtokok kölcsönös elismerésével, melyek mögött mindig meg lehet látni a kiegyenlítés szándékát.

Jól tudjuk, hogy a nemzeti szellem mai korszaka nem igen tűr párhuzamot e régi időkkel, mikor a fejedelmi hatalom magasságából föld és ember egyformán tárgyának számított, ma megfordult a helyzet: ma a nemzeti terület itatódott át személyiséggel és szellemiséggel, melyet nem lehet a rajta lakó embertől többé elválasztani.

Másképpen áll azonban a helyzet ma is azokon a területeken, melyek nem szerves ré-

szei a nemzeti testnek: a gyarmatokon. A gyarmatok a nagy nyugati részek számára egyszerűen vagyont jelentenek. Részesedést a föld kincseiből s termő erejéből. Nyersanyagok forrását. Mérhetetlen előnyt s fejlődési lehetőségeket azok számára, kiknek ezek a források ingyen, a saját birtokaikon buzognak. Ki nem egyenlíthető hátrányt azok számára, kiknek a nyersanyagokat munkával, nemzeti termékekkel, ellenszolgáltatásokkal előbb meg kell szerezni, hogy azokkal a nemzeti munkát táplálhassák, a gyümölcseit szaporíthassák.

Ezt ma mindenki elismeri. Aminthogy senki sincs, aki ma vitatni merné azt, hogy a kisebbségi népek fiai csak akkor élnek valóban egyenrangú és emberi életet, ha nemzeti jogukat is gyakorolhatnak.

Amikor azonban arról van szó, hogy az elméleti felismerés gyakorlati valósággá váljon, a „szent önzés” törvényén minden hajótörést szenved. Ennek a furcsa, embertelen törvénynek, a liberális materializmus torzszülött fiának ugyanis egyetlen szakasza van: *végy el mindent magadnak, ne adj soha semmit másnak.*

A kisebbségi kérdés mellett a gyarmati kérdés az, melyen a materialista individualizmusnak, az anyagelvű énjoguságnak ezeket a végső nemzetközi kicsúcsosodásait tanulmányozhatjuk.

A *Temps* egyik közelebbi számában az ismert külpolitikai közíró, Pierre Mille éppen ezt a kérdést tanulmányozgatja.

Az érdekes cikk a gyarmati kérdést úgy

tárgyalja, mint a nemzetközi politika legaktuálisabb problémáját s azon a megoldáson méltatlankodik, melyről, szerinte, mostanában egyre többet beszélnek.

A németek, a lengyelek, de az olaszok is gyarmatokat követelnek. Az angolok és a franciák semmit sem akarnak adni a magukéból. Azokat a területeket sem, melyeket csak mandátum alapján, a békekonferencia megbízásából kormányoznak. A kérdés tehát megoldhatatlannak látszik. Azonban mégsem. Egyszerre csak elindul valahonnan az a nézet, hogy vannak kicsiny népek Európában, melyeknek aránytalanul nagy a gyarmati birodalmuk. A gyarmatokat újra fel kell osztani. Ez világos. A nagyok megtartják, amijük van. A kicsinyek ellenben leadnak azoknak a népeknek, melyek tényleg nem lehetnek meg gyarmatok nélkül...

Az érvelés egészen meggyőző. Csak éppen nem áll túlságosan összhangban a nagy elvekkel, melyekre a világképet és az államok belső rendjét fel akarják újra építeni.

Mille sorra védelmébe veszi az országokat, melyeket ez az igazságtéves kerület: Belgiumot, Hollandiát, Portugáliát...

„Vajjon a túlnépesedés — ugymond — elég ok-e arra, hogy mást birtokából ki lehessen forgatni? Vannak más tényezők is, melyeket mérlegre kell tenni: erkölcsi tényezők, melyeket egyetlen pillanatra sem lehet tekinteten kívül hagyni. Ilyen mindenekelőtt a birtoklás régisége. Olyasvalami ez, mi az évszázadok alatt

az uralkodó és az uralt elemek között a mély kölcsönhatások viszonyát teremtette meg... Azonkívül a felfedezésnek, az első munkának a joga. Tudja-e valaki, hogy 52 százalékát a növényi élelemnek, melyekkel ma az afrikaiak táplálkoznak, a portugálok honosították ott n e g? Mindez a kulturális munka nem adna ezeknek a népeknek jogokat a területekre, melyek fölött ma még uralkodnak? Aki nem ért egyet abban, hogy az erkölcsi jogok valóban jogok, sőt az egyedüliek, melyek a mai ember szemében a gyarmatosítást igazolják, azzal nem lehet e kérdéssről vitatkozni...”

Ezekről a kérdésekről azonban ma mégis vitatkoznak. Nagy szölamok hangzanak el éppen úgy, mint a kisebbségi kérdéssel kapcsolatosan: jogról, igazságról, XX. századról, humanizmusról. A valóság azonban az, hogy a legfőbb emberi törvényé emelt enjogu önzés és a bálványul imádott anyag, az a ridegség és hidegség, mely belőle árad, mindent mozdulatlanná merevít, a szó szoros értelmében megfagyaszti: ám pusztuljon az ember, az élet, a gondolat, csak az anyag, a forma, maradjon meg mozdulatlanul.

A nemzetközi politika legnagyobb problémája ma nem a fegyverkezés, a kisebbségi kérdés, a gyarmat, hanem egyszerűen — az erkölcs. Az ember, akin nem a „szent önzés”, hanem a magasabb erkölcsi törvény uralkodik. Az igazi politikus tehát ma nem az, aki paktumokat köt, hanem az, aki *erkölcsöt tud oltani* újra az emberbe.

Kommunisták szavaztak egy franciaországi város szocialista vezetősége ellen

Marseilleből jelentik: A Marseille melletti Saint Zacharin városkában hétfőn este súlyos zavargások törtek ki. A város lakossága tüntetett a villamos drágítása ellen. A rendőrség a tüntetést elfojtotta, de a külvárosban véres jelenetekre került sor. A kommunisták megtámadták a város szocialista polgármesterét és a szocialista érzelmű utcai járőreket. Négy ember megsebesült. A csendőröknek végül sikerült szétverni a kommunistákat. A tüntetések

miatt a villamosvasut forgalmát teljesen beszüntették.

Német nagyiparosok Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: Kedden a Lufthansa repülőgéppel előkelő német vendégek érkeztek Belgrádba: a rajnavideki iparkamara elnöke és több nagyiparos, akik tanulmányutra érkeztek Jugoszláviába. Belgrádból Raguzába mennek.

SÁNDOR

Irta: BIBÓ LAJOS

Ugy hívták, hogy Sándor, talán Mucsi Sándor, s ott kezdődött a baj, hogy negyedik elemiben a gyerekek játék közben kirántották a helyéből a lábát. A kutyaszorítónak elkeresztelt árokponton laktak, s amikor az iskolából hazament és az anyja, korán özvegyen maradt és a munkától még korábban elnyűtt napszamos asszony, rápillantva meglátta, hogy bicog, összeráncolta a homlokát:

— Mi lelte a lábadat, te?

Sándor magában idestova már jó órája sírdogált, nem esoda hát, hogy elfogyott szegénykének a könnye s most újból sirva fakadván, csak a szája biggyedt le.

— Kirántották a helyiből! — bömbölt és várt, hogy az anyja nekiessen.

Az, mint rendesen, csakugyan most rávetett s minthogy a baj mindig újabb gondot jelentett, elfutotta a méreg. A gyerekekhez lépett és porolni kezdte az ülepét.

— Hát nem tucc té rőndösen ellőnni! Mindig csak betyárkoc. Meg nyüvöd a gúnyát.

Szárzabetegség kínozza, hát nem nagyon bírta szusszal és kilökte a gyereket az udvarra.

— Pusztujj! Oszk né kerüjj többet a szőmöm elé.

A gyerek elbicegett és leült a kerítés tövébe. A kutya, egy kopottsőrű, girhes állat, kötélén volt, hát csak vakkantott, hogy tudomására adja, ő vele érez.

Sándor aznap nem kapott enni, a tanító pedig másnap behívatta az anyját.

— A gyerekek kificamodott a lába, vigye

orvoshoz! — parancsolt rá.

Az asszony máris elvesztett fél napszámot s megrettent. Azért estefelé elment a gyerekekkel a kováchoz.

— Nézze már mög. Maga ért az ilyesmihez. Aszongyák kigyútt a lába a hegyiből.

A kovács a maga idejében öt évet szolgált katonának, megvizsgálta a lábat, de nem tudott rája segíteni.

Sándor így sánta maradt. De mert ő volt a legjobb tanuló, meg egyéb másban is megtalálta az örömet, fel sem vette, hogy nyomorult maradt a lábára.

Egy napon aztán — együtt engedték ki őket az iskolából. — az egyik lány, amikor elhaladtak mellette, néhány lépés után visszafordult és ráöltötte a nyelvét:

— Beel Sánta puli, sánta!

Sándor meghökken. Ismerte a leányt. Olasz Juliskának hívták s mivelhogy olyan szép takaros fejformája volt, élénk halványpiros arccskájaiból pedig két mosolygó, huncut szem nevetett bele a világba, sokszor elnézte s a szívét ilyenkor meleg gyönyörűség öntötte el.

Ettől kezdve gyakran megrebbent. Amikor kijárta mind a hat elemet, az anyja megint előfogta.

— Aztán most mit kezgyek veled?

Sándor nem szólt, lehajtotta a fejét.

Az anyja előtolatta vele a törött kerekű talicskát.

— A lösz, hogy majd vizet hordasz az úri házakhoz.

Sándor szó nélkül elindult a talicskával. A kútnál jutott csak észbe, hogy mi történik, ha

véletlenül szembetalálkozik Olasz Julissal? Ha meglátja, hogy vizet hord, mint Szabó Palkó, a tökéletlen, megint kiölti rá a nyelvét.

Azért beszól néhány házhoz, de délben eredménytelenül fordult haza.

Az anyja rácsapott:

— Hát csak bódorogsz egész nap?

Sándorból kibugyant a keserűség.

— Mit tögyek, ha Szabó Palkó, mög Juci néni a bejáratosak mindenhová.

Az anyja kézenfogta.

— Hát majd méz másfelé. Legelsőbbben is Olaszékhoz.

Sándor elhalványodott. Elrántotta magát az anyjától.

— Oda nem mék! — mondta halálra váltan.

Az anyja elképedt.

— Nem?

— Nem. Nem mék, ha mög öl sé.

Az anyja el akarta kapni, de Sándor megugrott. Kifutott a kapun, átszaladt az úton és a túlsó oldalon megállott.

Anyja a kapuból emelte rá az öklét:

— Ne lássalak többet! — Tel... Tel... Idétlen!

A gyerek megregegett a gyalázatosságra, hogy tulajdon anyja mond ilyet s ebben a pillanatban felsajdult benne, hogy sánta, nyomorult, nincs senkije és — mennie kell. Nem várt most már semmit, de azért nem mozdult, látni akarta, hogy az anyja hogyan húzódik vissza, hogyan csapja be maga után a kaput s hogyan fordul be előtte örökre az a világ amit eddig a magáénak tudott.

S csak állt szédülő fejjel, mozdulatlanul

Nő a nyugtalanság a spanyol polgárháború nemzetközi kihatásai miatt

Franciaország be-nem-avatkozására akarja fölkérni úgy Németországot, mint Szovjet-Oroszországot. — Több spanyol városban szovjet alakult

Londonból jelentik: Az angol közvélemény egyre fokozódó nyugtalansággal figyeli a spanyol események nemzetközi kihatásait.

A *Daily Telegraph* legújabb jelentésében közli, hogy Spanyolországban újból számos helyen kikiáltották a tanácsköztársaságot. A lap szerint Cartagonában, Malagában és Rondában is megalakult a szovjet.

A *News Chronicle* szerint Párizsban azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy Németországot is felkérjük a semlegeségi nyilatkozat aláírására. Németországon kívül Csehszlovákiát, Belgiumot és Szovjet-Oroszországot akarja még felszólítani a francia kormány a semlegeségi nyilatkozat aláírására.

A vörös katalánok bombázták Saragossa híres székesegyházát.

Hendayéből jelentik: A katalán kormány egyik repülőgépe bombázta Saragossában a híres El Pilar székesegyházat. A hír nagy felháborodást keltett egész Spanyolországban. Itt van ugyanis elhelyezve a pilári Madonna képe, melyhez a spanyol hívők messze földről zarándokolnak.

A sevillai rádió jelentése szerint

Uj könyv fiatal leányoknak! P. Wagner:

Mai lányok életstílusa

Hat fiatal leány élettörténetét tartalmazza ez a kitűnő könyv, akik más-más életkörülmények között gyönyörű példáját adják a mai lányok helyes életmódjának. Élénk, színes és bájos életrajzok ezek, olvasásuk a legtisztább szórakozás és a leghelyesebb időtöltés.

A képekkel élenkített könyv ára 60 leí és 10 leí portó.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

óráig, vagy talán tovább is, akkor csendesen megindult.

II.

A puskaszín árnyékában töltötte az éjszakát, másnap kora reggel pedig kiállott az emberpiacra.

Az emberek felmustrálták, de nem szólt hozzá senki.

Délfelé úrforma állott meg előtte.

— Mit akarsz itt, te?

Sándor kis szíve megdobbant.

— Elálni.

— Elállni?

— Azt.

— Aztán ki fia-borja vagy?

Sándor megmondta.

Beretvás, az ügyvéd, továbbment. Őt vagy hat lépés után szólt vissza:

— Gyere na! Majd beszélök anyáddal.

Sándor megrettent, de nem mert szólni. Megindult utána.

Este, mikor Beretvás — volt vagy nyolc tanyája, hatalmas portája a városban, — megmondta az anyjának, hogy felfogadja udvarosnak, az még meg is sfmogatta.

— Osztröndösen viseld magad...

Sándor bevált s az évek szálltak. Valami fitkos belső erő hajtotta s három helyett dolgozott.

A ház előtt Lina, a kapitányék cselédje járt el, az kiállott be hozzá néha.

— Ejnye... — évődött. — Hát sosé akarja még mög se látni az embört.

Sándor letörölte homlokáról a verítéket.

— Dehogynem. Csak nem enged a dolog. Nevettek. A lány tovább ment. Sándor pe-

Madrid körül egyre szorosabbra záródik a fölkelő csapatok gyűrűje. A főváros helyzete válságos.

Mola tábornok csapatai a Guadarrama hegységben 10 kilométerrel nyomultak előre. Sevillában nyugalom van.

Hírlapi beszélgetés a katalóniai kormánycsapatok fővezérével. A 49 tartományból csak két tartomány van a kormány mellett s a sorkatonaság legnagyobb része is a fölkelőkhöz csatlakozott.

Barcelonából jelentik: A *Neue Freie Presse* tudósítója beszélgetést folytatott Aranguren tábornokkal, a katalán hadsereg főparancsnokával.

A tudósító szerint a tábornok a súlyos felelősség terhe alatt megöregedett és valósággal össze-tört.

A tábornok vezérkarának egyik tagja nyíltan bevallotta az újságíró előtt, hogy a spanyol sorkatonaság legnagyobb része a fölkelőkhöz csatlakozott. Spanyolország 49 tartományából csak két tartomány fővárosa és a nyugati városok, valamint néhány északi kerület helyőrsége maradt hű a kormányhoz. Jelenleg döntő támadást akarnak kezdeni Mola csapatai ellen.

Borzalmak a malagai kommunista vidéken.

A *Neue Freie Presse* gibraltári jelentése szerint angol menekülők borzalmas részleteket beszélnek arról a vérengzésről, melyet a kommunisták által felizgatott tömeg a Granada és Malaga közötti Lojában vitt véghez. A megszárlásnak mindenki áldozatul esett, akiről az a gyanu merült fel, hogy gazdag, vagy jó-módu.

Algécirasban a fölkelők agyonlöttek három szindikalista vezetőt, mert vonakodtak munkába állni.

Perpignani jelentés szerint Barcelonában

dig folytatta a munkáját.

Közben Julis is hajadonná serdült, csak az volt a baj, hogy köhögött. Sándor egy alkalommal virágot tűzött a kalapja mellé s amikor a kocsival elhaladt a házuk előtt, odahajította a csokrot a lánynak.

— A tied. Vödd föl.

Nevetett. Már régóta feszült benne az erős, egészséges élet s ő tudta csak, hogy mit akar.

Még aznap este oda is állt Beretvás elé.

— Hát most már nem várok tovább! — mondta.

— Mire nem vársz?

— Erre nil — mutatott Sándor a lábára.

— Mi a fenét akarsz véle?

— Sömmit, csak mögoperáltatom.

Együtt volt az egész nyolc évi bére, érintetlenül s hogy Beretvás ráhagyta a dolgot, másnap befeküdt a kórházba. Amikor hat hét múlva először állt talpra és sántítás nélkül ment végig a szobán, hangos örömmel kiáltott fel:

— En tuttam! En tuttam!

Beretvást is meghatotta a dolog s amikor Sándor megállott előtte, ezzel bocsátotta el:

— Hát így mén éppen jó löszöl parádés kocsisnak.

Sándor futott, mert szalmát akart hozni — Olaszéktól. Amikor kifordult a kapun, Lina jött vele szemben.

Takáros volt nagyon, rendes, tiszta s a szemé csillogott.

Sándor rászólt:

— Hát te?

Lina elpirult.

— Ide még a vásáros bótba.

meggyilkolták a katalán marxista szakszervezeti szövetség elnökét Oviedo, mely ellen a bányászcsapatok elkezeredett támadást kezdtek, lángokban áll.

Francia és orosz segítség.

Párizsból jelentik: A *Figaro* című francia lap szerint hétfőn több spanyol repülőgép érkezett Párizsba, hogy a madridi kormány által vásárolt repülőgépeket Spanyolországba szállítsa.

Londonból jelentik: Az angol fővárosban nagy nyugtalanságot kelt az a hír, hogy Moszkva egyre nyíltabban támogatja a spanyolországi kommunistákat. Legújabb hír szerint Moszkva egymillió fontot akar Madrid rendelkezésére bocsátani.

Kisebb csata 200 halottal.

Sevillából jelentik: Lano tábornok főhadiszállásáról közlik, hogy a Casare tartományból jövő fölkelők megverték a ciudad-reali szocialista-kommunista milícia tagjait. A kommunisták 200 halottat veszítettek.

Öt újabb francia repülőgép a spanyol kormánynak.

Marseilleből jelentik: Hétfőn öt francia repülőgép elindult Spanyolország felé. A repülőgépeket előzőleg a spanyol kormány jelzésével látták el.

Az angol munkáspárt vezére tanulmányutat tesz Szovjet-Oroszországban

Londonból jelentik: Attlee őrnagy, az angol munkáspárt vezére, Szovjet-Oroszországba utazik, ahol szabadságát tölti. Egyben politikai eszmecsere-t is folytat szovjet vezető politikusokkal.

MARGUERITE BOURGET:

A megtört pecsét

(Regény).

A modern kor vajudó házassági problémáinak egyik érdekes esete. Tündöklő, forró és színes regény, az új francia társadalom és francia vidék remek rajza.

Ara 95 leí és 15 leí portó.

Kapható könyvosztályunkban.

A lóra nézett s mintha nem tetszett volna neki a hámon valami, leugrott a kocsiról.

Lina ijedten csapta össze a kezét.

— Elő Jézus! Hát a lába mög möggyö-gyult?

Sándor félvállról felelt:

— Mög ám. Nem vót annak igazi baja sose.

— Nahát ilyet! — mondta a lány még mindig hihetetlenül.

Sándor odament hozzá.

— Aztán...

Nem folytathatta, mert Lina elkapta a fejét s már futott is.

— Sietők!... — szólt vissza. — Mer ki-

kapok.

Sándor, Olaszékhoz érve, a kocsiról kiállott be.

— Kapu-ut!

Sára néni szólt ki:

— Nyitom.

Sándor behajtott.

— Hát Julis?

Az öregasszony szeméből kibugyant a könny.

— Fekszik a lelköm. A végit járja. Két hét óta mán nem is köhög.

Sándor fájdalmas arccal fordult el. Felkapta a szalmát, aztán kifordult a kocsival az udvarból.

A harmadik napon Lina állott meg a ház előtt. Sándor kiment hozzá.

— A vasas bótba mégy?

Lina kiskendőt szorongatott a kezében. Megtörölte vele a szemét.

— Nem. Mögnézöm.

— Kit?

A király nyitja meg vasárnap a Braşov melletti Poianan a nemzetközi cserkész tábor

Harminc holdat rendeztek be a táborozásra. 1300 külföldi cserkész érkezik. Az egyiptomiak megérkeztek, akiket Vorbuchner püspök meglátogatott

Braşov. Saját tud. Nagy előkészületek folynak az idei braşovi cserkész nagytáborozásra, amely augusztus 9-től 30-ig fog tartani. Braşov idegenforgalma már most olyan élénk, hogy a szállodákban minden szobát lefoglaltak. Hozzávetőleges számítás szerint mintegy tízezer főnyi cserkész érdeklődőt várnak.

A táborozás a Braşov melletti gyönyörű tennsikon, Poianában lesz. A város kilencven holdnyi területet bocsájtott a cserkész rendezésére.

Hat méter széles utat vágtak a Poianára.

Braşov egyik ősi városrészén, Bolgárszegen keresztül lehet ide jutni a cserkész táborhoz. Ez már a hegyszorosokban épült. Apró rendezetlen kis házikókból áll és az utak is nagyon meredeken kapszkodnak fel. Sok helyen a patakok szabadon folytak le, a rendes feljutást még nyáron is nagyban megnehezítve. Most városi tanácsi határozattal több házat kiszájtoltak és kilenc útból álló viskót le is bontottak. Az így szabaddá tett területeken hónapokkal ezelőtt nagyarányú útépítés indult s így a hegy lábáig két rendes utat nyitottak. A forgalom rendes lebonyolíthatásáért egyiken csak felfelé, a másikon csak lefelé közlekednek.

Eddig is csak szerpentineken lehetett feljutni a Poianára, a sok kötőmunka és kiálló sziklacsoics miatt veszélyes is volt a különféle járművek felfelé igyekvők részére. Most részben levágtak a hegyből, részint pedig feltöltötték, úgyhogy ma egy hat méter széles kényelmes út vezet fel a fennsíkig.

A cserkész táborozásra azonban nemcsak az utakat szedték rendbe, hanem vízvezeték is készítették. A Vizesvölgyből 1700 méteres vezetéket fektették le és egy külön berendezésű szivattyúval nyomják fel a vizet a cserkész táborig. Felépítették a villanyvezetéseket is, melyek a Poianán levő külön villanyüzem áramát vezeti szét. Telefonkábel is raktak le, úgyhogy a várossal állandó telefonösszeköttetés van.

— Julist. Eppen az imént vitték neki az aranyfödelű koporsót.

III.

Másnap, amikor elföldelték a halottat, majd csak hogy nem ők ketten maradtak utolsóknak a sírnál. Lina csendesen, megenyhülten sírdogált. Sándor benső komorsággal lépkedett mellette.

A nap ragyogott s a temető előtt szél ringatta a búzavetést.

— Hát möghalt, — mondta csendesen Sándor.

— Elmönt — bólintott Lina.

Lépdeltek egymás mellett. Beérték a várost. A piac téren Sándor megszólalt:

— Ugy gondolom, hogy ott, ahun vagyok, jó helyön vagyok.

Lina ráhagyta:

— Jó helyön.

Sándor megfogta a kezét:

— Oszd értőd mög elmönnék...

Lina reszketett, akár a nyárfalevél.

— Kigyelmed? Ilyen sönkiér, sömmiér, aki én vagyok?

Érted.

Lina a szeméhez kapta a zsebkenőjét s aztán, hogy kéz a kézbe megint megindultak, feltekintett a legényre.

— Nézzel — mutatott fel az égre. — Nézzel, milyen szép fehér felhő.

Az volt csakugyan. Egy kis fehér felhő. Ingegetett le nekik, hogy ne féljenek az ég ragyogó felettük...

Ezek a hatalmas munkálatok hozzávetőlegesen a városnak eddig már hét millió leibe kerültek. Elsősorban a cserkész táborozás érdekében, azonban ez bizonyára nagyban elő fogja segíteni a poianai idegenforgalmat úgy nyáron, mint télen. Remélik, hogy a gyönyörű fekvésű helyet, a sportolók, üdülők és gyógyulást keresők seregétől keresik fel. A rendes víz-ellátás, jó világítás és megfelelő út miatt.

A régi hatalmas turistaszállóban minden kényelmet és rendes nagyvárosi ellátást kapnak a vendégek, de hónapokkal előre kell szobát bérelni. A nagy táborozásra már az év elején lefoglalták a szobákat. Sok természetbarát épített már eddig is nyaralót és villát, de ezután valóságos kis város fog épülni. Több magános és társaság nagyobb szabású építkezési terveken gondolkodik, a város azonban új terveket készít és addig valószínűleg építkezést nem is engedélyez.

Harminc holdnyi területen terül el az ötezer cserkész sátoztábor.

Harminc holdnyi területet osztottak be az eddigi számítás szerinti ötezer cserkész sátoztáborának. Valamennyien magukkal hozott sátor alatt fognak lakni és minden felszerelésükről, ellátásukról maguk gondoskodnak. Minden nemzet a maga ötlete szerint rendezi be táborát, amely előreláthatólag gyönyörű képet fog nyújtani.

Az egyiptomiak már megérkeztek és Vorbuchner püspök meglátogatta őket.

Az egyik csodás völgyben amfiteátrum-szerű szabadtéri színpadot is rendeznek be, ahol a cserkészek a maguk és a közönség szórakoztatására előadásokat is fognak rendezni.

Eddigi kilátások szerint 1300 külföldi cserkész érkezett a táborozásra. Résztételüket jelentették be a következő ország cserkészei:

Ausztria, Anglia, Franciaország, Magyarország, Jugoszlávia, Bulgária, Norvégia, Lengyelország, Lettország, Csehszlovákia és Egyiptom.

Kisebb csoportok és érdeklődők más országokból is jönnek.

Eddig még csak az egyiptomiak és csehek érkeztek meg. A csehek már el is mentek. Az egyiptomiak azonban megtelepedtek és igen jól érzik magukat. Vezetőjük egy jezsuita atya. Minden vasárnap misét hallgatnak és a mindennapi ajtatoskodás már olyan megszokott életmegnyilvánulás náluk, mint akár a reggeli mosdás és étkezés. A mult vasárnapi Vorbuchner püspök is fentjárt náluk és hosszasan időzött táborukban. Beszélgetések során megemlítette, hogy szívesen vesz részt ilyen turistáskodáson, mert maga is szenvedélyes természetbarát és hegymászó volt papnövendék korában a Tiroiban. Braşovi káplán korában többször hejárt a környékbeli hegyeket és a Poianán igen jól érezte magát.

Károly király és Miklós herceg nyitják meg a tábor.

A cserkész táborozás műsora az eddigi tervek szerint a következő: Augusztus 3—8 között a cserkészek érkezése és táborozása, 9-én, vasárnap lesz az ünnepélyes megnyitás. Ezen maga Károly király, az ország főcserkésze és Miklós herceg is részt fog venni. A táborozást a király fogja megnyitni. Előreláthatólag a különféle kirándulásból, versenyekből és mutatványokból álló műsor egész augusztus hónapot kitölti. A táborozás valószínűleg augusztus 30-ig fog tartani.

Paulusz Ferenc.

A rendőrkesztor hirdménye az egyenruhaviselés tilalmáról

Az oradai rendőrkesztura a következő rendelkezést adta ki:

Felhívjuk a közönség figyelmét a belügyminiszter legújabb rendelkezésére, amelyben eltiltja a hadsereg öltözetéhez hasonló egyenruhák viselését. A rendelkezést a következő intézkedéseket tartalmazza:

Kaki-színű anyagból öltözéket készíteni tilos. A kabát és köpeny zárt legyen, egysoros gombolással s a gomb csontból, fából, vagy „karton”-ból lehet.

Segélypaszomántot, rangjelzésre emlékeztető széles nadrágsávot, vagy más tiszti jellegre emlékeztető egyenruhajelzést viselni szigorúan tilos.

A ruha szabásának és a sapkaformájának félreismerhetetlenül különböznie kell, színben, anyagban, formában és rangjelzésre utaló színösszetételben, illetve díszítésben is a katonai egyenruhák darabjaitól. „Kaki”-színű sapkák viselése is tilos.

A sapkákon nem szabad alkalmazni olyan jelzéseket, amelyek katonai rendfokozatok látszatát keltenék.

Eppen így tilos hasonló rangjelzéseket az öltözéken vagy a felöltőn viselni.

Szuronyt, kardot vagy tört csak a hadsereghez tartozó személyek viselhetnek.

A rendőrség tisztviselői, közegei és legénye a hadsereggel azonos elbírálás alá esnek. Popovici chestor.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA. Serviciul Economic.

No. 33884—1936.

PUBLICAȚIUNE.

Primăria Municipiului Oradea, aduce la cunoștința publică, că la 10 Septembrie 1936, orele 10 a. m. va ține licitație publică în sala mică de sedință a Primăriei, etaj I, camera No. 1, pentru furnizarea a 250 vagoane lemne de foc, esența tare (a 10.000 Kgr. vagonul), necesare Primăriei și instituțiilor sale publice pe anul bugetar 1936—1937.

Lemnele vor fi de prima calitate, conform caietului de sarcini.

Doritorii de a lua parte la această licitație, sunt invitați a-și prezenta ofertele scrise, închise și sigilate în ziua de 10 Septembrie 1936, orele 10 a. m. la mâinile Președintelui Comisiei de Licitație, pe lângă depunerea unui vadiu de 50% în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Se vor primi nume oferta, cari vor intra în toate condițiile cuprinse în Legea Contabilității Publice, în regulamentul și instrucțiunile Oficiului Central de Licitații, precum și a Caietului de Sarcini și numai dela concurenții cari vor prezenta dovada de specialitate.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110. din Legea Contabilității Publice, regulamentul O. C. L. și normele publicate în Monitorul Oficial No. 127, din 4 Junie 1931.

Condițiile de licitație se pot vedea la Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic (etaj I, camera No. 29), în orele oficiale. Oradea, la 30 Iulie 1936.

Președintele Comisiei Interimare:

ss. I. Dancea.

Secretar General:
ss. Fildan.

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI ORADEA. „Serviciul Economic”.

No. 329990—1936.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că în ziua de 19. August 1936 orele 11. a. m. se va ține în biroul Serviciului Economic, etaj. I, camera No. 28, licitație cu concurs de oferte și tratare prin bună învoială pentru înstrăinarea prin demolare a supraedificatelor (2 case de locuit) situate în str. Mărești No. 3, conform schiței și devizului Serviciului Tehnic și în conformitate cu hot. Com. Int. No. 32990—1936.

Licitatia cu concurs de oferte și tratare prin bună învoială se va ține în conformitate cu dispozițiile art. 88—110. din Legea Contabilității Publice și a normelor în vigoare, publicate în Mon. Of. No. 127, din 4 Junie 1931.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă oferta și un vadiu de 50% din prețul de cumpărare oferit, în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Caietul de Sarcini, devizul referitor și alte informațiuni se pot primi la Serviciul Economic al Primăriei în fiecare zi de lucru între orele de birou.

Oradea, la 30. Iulie 1936.

Președintele Comisiei Interimare:

Indescifrabil.

Secretar General:
ss. I. Fildan.

Magyar és olasz vezetőemberek Hitler német kancellárnál

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár hétfőn fogadta Fabinyi magyar pénzügyminisztert és Shwoy Lajos gyalogsági tábornokot, a honvédség főparancsnokát. Ezután Dino Alfieri olasz sajtó- és propagandügyi miniszter jelent meg a birodalmi kancellár előtt. Megérkezett Berlinbe Bethlen István gróf is, aki végignézi az olimpiai játékokat.

Nagy tömegben érkeznek a cserkészek a világ minden részéből a poianai táborba

Bucuresti. Saját tud. A Brasov melletti nemzetközi cserkésztáborozás megnyitása aug. 9-én lesz. A romániai cserkészet vezetői, élükön Samboteanu ezredes, parancsnokkal, napok óta Poianán, a táborozás színhelyén tartózkodnak már, a szükséges előkészületek megtételére. Állandóan érkeznek az ország különböző részéből a román és kisebbségi cserkész-csapatok. Bucurestiből különvonatok szállítják a cserkészeket. Az egyiptomiak — mint lapunk más helyén jeleztük — és csehszlovákok már elhelyezkedtek a poianai táborban. A mai nap folyamán érkeznek a lengyel, a magyar, a bolgár, a jugoszláv, az angol, a belga, a norvég, a török, az osztrák és a lett cserkészek s bejelentették részvételüket Mongólia cserkészei is.

TÖBB MILLIÓ ELADOTT ÜVEG bizonyítja nagyszerű hatását.
Használja e?

Ma már meg sem számlálhatók azok a személyek, akik naponta Urodonált szednek. Viszont azoknak az orvosoknak sikere, akik rendelik, állandó és tartós. Használata után a közérzet kellemes, jókedvűek vagyunk, fiatalabbnak érezzük magunkat és megszabadulunk azokról az indiszpozícióktól, amelyek kellemetlenné teszik életünket. Megállapított tény, hogy az Urodonál — eltérőleg számos más gyógyszertől, amelyek csak szervezet egyes részeire hatnak — tökéletesen kiválasztja és eltávolítja a húgysavat, a húgysavkristályokat, a Cholesterint, az oxálsavat, mindennemű salakot és baktériumcsírákat. Megszabadítja a májat a vértulástól, ismét visszaállítja a vesék átszűrő képességét, szabályozza a vérkeringést, helyrehozza az öregedés által létrejött kopásokat a szervezetben, megóvja az egészséget.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY MEGBÍZHATÓ MÁRKÁ

KAPHATÓ GYÓGYSZERTÁRAK-
BAN ÉS DROGERIÁKBAN

A Nemzeti Parasztpárt hivatalos lapja felszólal a vezetők megrágalmazása ellen

Bucuresti. Saját tud. A Nemzeti Parasztpárt hivatalos lapja, a „Dreptatea” élesen kikel tegnap esti számában a kormány ellen és azzal vádolja, hogy bünyös szándékosággal szemethuny a Porunca Vremii ízgatásai fölött. A Porunca Vremii — írja a lap — felmagasztalja a bünteteket, igazolja a gyilkosságokat s újabbak elkövetésére buzdít és a cenzura alszik. A lap utolsó számai még az 54 fokos hőséggel se menthetők. Politikusokat, tábornokokat, orvosokat, ügyvédeket nap-nap mellett büntetlenül tipor sárba a

Porunca Vremii — fejezi be kifakadását a Dreptatea.

Russu püspök nyíltlevélben felel Vaida-Voevod volt miniszterelnök deji beszédére.

Bucuresti. Saját tud. Ismeretes, hogy Vaida Sándor ma egy hete Dejen mondott beszédében hazaárulással és felségsértéssel vádolta meg Russu baiamarei püspököt, azon értesülése alapján, hogy a főpap megtiltotta egyházmegyéje papjai-

nak, hogy résztvegyenek a „Frontul Romanesc” gyűlésein. A püspök az „Adeverul” tegnapi számában mélyen megsértve, nyílt levélben válaszol Vaidának. Kijelenti, hogy Vaida rosszul van informálva, mert ő nem a román fronttól tiltotta papjait, hanem számbavéve azt, hogy a hívek különböző pártállásúak, a papaktól politikamentességet kívánt, hogy minden hívő iránt elfogulatlanok lehessenek. A püspök a nyílt levél végén kéri a volt miniszterelnököt, hogy nyilatkozatának helyesbitésével adjon elégtételt neki, a főpapnak, akit meg nem érdemelten bántott meg.

A Francia Nemzetibank kormányzója udvariassági látogatáson van Németországban

A francia Népfront hívei a saarvidéki határon tüntettek Németország ellen

Berlinből jelentik: La Berrier, a francia jegybank kormányzója hétfőn Berlinbe érkezett. A látogatás német gazdasági és politikai körökben nagy feltűnést keltett.

A francia bankkormányzó hétfőn Schacht birodalmi bankelnök vendége volt ebédnél, amelyen résztvett Francois Ponce francia nagykövet és Neurath báró, birodalmi külügyminiszter is.

Később Schacht beható megbeszélést folytatott a francia bankkormányzóval, aki este az állami színház díszelőadásán vett részt. Az előadás egyik szünetében Göring fogadta a francia vendéget.

Hír szerint Schacht, német birodalmi bankelnök még ebben a hónapban viszonzozza La Berrier látogatását.

A francia Havashírszolgálati iroda jelentése szerint a francia bankkormányzó berlini látoga-

tasának kizárólag udvariassági jellege van. La Berrier Berlinből Amszterdamba, majd Londonba utazik, amikor is a holland és az angol bank kormányzóit látogatja meg.

Párizsból jelentik: A német határ közelében, Saarbrücken mellett, a francia népfront hívei népgyűlést tartottak. A gyűlésen közel három-ezer ember vett részt. Befejeztével teljesen föl-bomlott a rend:

a gyűlés résztvevői szovjet-zászlók alatt a német határra vonultak és felemelt öklökkel tüntettek.

A tüntetők léggömböket engedtek fel lázító tartalmú röpiratokkal. A léggömböket német területre röpítették.

A rendőrség semmit sem tett a tüntetés megakadályozására, sőt résztvett abban több magasrangú francia rendőrtiszt is.

Az angol pilótákat szénsav-álcárcokkal szerelik fel a legközelebbi légi gyakorlatok idejére.

Pakocs Károly:

Édua áldozata

Regény

Ara tűzve 130 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál

Még öt másodpercig élhetünk, sugta VIII. Edward király adjutánsának, mert azt hitte bombát vágta lovához

Londonból jelentik: Még ma is egész Anglia a merényletről beszél. Egész Anglia fel van háborodva. Mindenki el van keseredve, hogy ilyesmi egyáltalában megtörténhetett angol földön. Ötvennégy esztendő óta nem követte el merényletet a királyi család egyetlen tagja ellen sem. Oly szabadon járnak-kelnek a fenségek, látszatra legalább is semmiféle rendőri felügyelet nem készíti elő a terepet számukra. Most mindez megszűnjön? — kérdezik a félenkebbek, amire az erélyesek a leghatározottabban nemmel felelnek. — „Elég baj, hogy a Kontinensen olyan viszonyok vannak, itt nem fogjuk tradícióinkat megtagadni”.

Az a néhány percig tartó incidens, amely Anglia nyugalomát felkavarta s az egész világon hallatlan szenzációt keltett, minden részletében ismert. A király a gárdaezredek élén a Hyde Park-ból Buckingham Palace felé lovagolt. Az út két oldalán óriási tömeg éljenezte. Minden szem rajta függött. *Csak egy fehér esőköpenyes asszony nem, akit egy piszkos barna ruhába öltözött férfi durván oldalra lökött, miközben előre tolatkodott.* S ime mit lát ez a nő legnagyobb rémületére: a férfi kezében revolver csillan. Ugyanebben a pillanatban már egy másik nő veti magát karjára, majd egy civilruhás rendőr a szó szoros értelmében a férfi nyakába ugrik. Ebben a másodpercben a revolver kirepül a barnaruhás férfi kezéből s a király lovának hátsó lábához esik. Sokan azt hitték, hogy a ló megsebesült. Valójában nem is ért hozzá a revolver.

A király előre látta a merényletet

Ami azonban nem mindenki tud, az a következő: *a király észrevette, hogy a barnaruhás férfi előretört. Minden mozdulatát látta.*

Pszichológiai szempontból érdekes, hogy VIII. Edward megérezte az incidenst. Amikor a revolver lovának lábához esett, a király a mögötte lovagló adjutánsának, Sir John Aird-nek, ezt mondotta: *„Még öt másodpercig élhetünk”.* Edward király ugyanis azt hitte, hogy a férfi bombát vetett! S el volt készülve a legrosszabbra. Ennek ellenére egy moccanással sem gyorsította meg lovának tempóját, mert a befentesek szerint ez csak kísérletének ártott volna! Izomrándulás nélkül lovagolt tovább lépésben a Britbirodalom uralkodója; majd Buckingham Palaceban a gárda köszönését fogadta, azután átöltözött, York House-ban villásreggelizett; állami órányokat tanulmányozott s később elment golfozni. *Mary királyné ugyan-csak valamennyi délutáni programját betartotta s az udvar routine-ja egyetlen pillanatra sem akadt fenn.*

A nyugalom angol nemzeti erény

Természetes az, hogy kivétel nélkül az egész angol lakosság végtelenül büszke királyának hidegvérére: hisz ez a nyugalom nemzeti

erény, amelyre a gyermekeket legkisebb korukban oktatják. De ritka eset, hogy valaki olyan tökéletesen megállja próbáját, mint tette a merénylet alkalmával az uralkodó. Ha eddig a legnagyobb szeretettel ragaszkodtak hozzá, ezután még jobban fognak érte lelkesedni. Aki tehát a királynak ártani akart, az kétszeresen megjárta: *az uralkodó és népe között a kapcsolatok csak még szorosabbakká váltak.*

Már most ki az a *George Edward MacMahon?* Mi ösztökölte botrányos tettére? Igazi neve *Jerome Banningan*. Ir születésű, munkásosztálybeli. Glasgowban nevelkedett. Gyermekkorától „rossz fiú”, ki szüleinek roppant sok bajt és gondot okozott. Fivére, ki római katolikus pap, a legnagyobb önfeláldozással próbált belőle embert csinálni. Kevés eredménnyel. Banningan iszákos fráter s a részegeseknek ahhoz a típusához tartozik, amelynek egyszerű „eszméi” vannak, amely „meg akarja javítani a világot”. Mint minden fr. Banningan, alias MacMahon, is jó svádájú ember, aki egész ügyesen forgatta tollát. Így lett belőle újságíró. Nem valami magasnívójú lapok munkatársa. De egy időben a „Human Gazette” című revolverlap szerkesztője. Ez a lap a világmenést a halálbüntetés megszüntetése révén akarta elérni.

Ki az a Mrs Van der Elst?

Ennek az irányzatnak megértéséhez szükséges megemlíteni Mrs Van der Elst nevét. Ő egyike Anglia leghírhedtebb excentrikusainak. Igen jómódú asszony, aki egész életét s jövődelmének jó részét a halálbüntetés elleni agitációnak szenteli. Ez elvben igen helyes dolog — ha Mrs Van der Elst „módszerei” nem lennének oly csodálatosak. Így minden kivégzés alkalmából a legfanatikusabb deputációkat vezet a belügyminiszterhez, kérvényeket ír s azokra százezer számra gyűjti az aláírásokat, ha mindez nem használ s a kivégzést mégis kitűzik, akkor megindul a „hecc” a börtön körül. Rendesen zászlókat és plakátokat hordozó tömeg közepén jön maga Mrs Van der Elst s demonstrál a kivégzendő bűnös életének megemlékezését céljából. Egy alkalommal egy félórásig rugdosta a börtön kapuját. Már közismertek citromsárga Rolls Roys autójai, amelyeknek tetejéről hangszórók bömbölik mindazokat az érveket, amelyeket az elítélt mellett fel lehet hozni. A rendőrség igen jól ismeri ezt a dámát s mindig el van készülve megjelenésére. Legújabb autójainak a börtöntől csak félkilométernyi távolságra szabad állomásozniok. Közélebb nem engedik őket, a felvonulásnak pedig nem szabad a börtön kapuja előtt megállnia, hanem folyton sétálnia kell. Így az agitáció is kevésbé „akut”.

Amennyire tipikus erre az országra a hidegvér, olyannyira jellemző a különcködés is. Mindenki ismeri Mrs Van der Elst-et, mindenki mosolyog rajta — és sokan a legmagasabb társadalmi körökben szimpatizálnak céljaival. — ha eszközeit igen furcsáknak is találják. Az ilyen „furcsaságok” hozzátartoznak a szigetország ködös atmoszférájához, főképpen ha az illető különcök nagy vagyon birtokában állnak!

Már most a Human Gazette s George E. MacMahon is Mrs Van der Elst szolgálatában állottak. Ami azt jelenti, hogy ez a bőkezű dáma pénzbeli segítséget adott nekik a halálbüntetés elleni propaganda előmozdítására. Ma még nincs kiderítve pontosan, mi történt, de tény, hogy MacMahon és protektora összekaptak a mult választás alatti politikai propagandamunkájuk felett. MacMahon be is perelte Mrs Van der Elst-et s 67 font költségmegtérítést kívánt. Ezt a pert elvesztette s meg a perköltiségeket is neki kellett fizetnie. Ezóta MacMahon állandóan zaklatta a belügyminisz-

tert, Sir John Simont s ezért a rendőrség is figyelemmel kísérte már.

MacMahon elfogatása után, — amelyben nagy szerencséje volt, hogy a londoni rendőrség oly ügyes, különben a felháborodott tömeg könnyen agyonverhette volna — ezt mondotta: „Mindez John Simon hibája. Tegnap írtam neki s ma reggel telefonlátam neki...” A rendőrségen később kétségbeesve érdeklődött a király hogyléte iránt. „Csak nem történt baja?” — rebegette elcsukló hangon. Ugyancsak tény, hogy *revolverében négy golyó volt, de a legfelső cső üres maradt.*

Angol szokás szerint George Edward MacMahon tiltott fegyverviselés miatt tartóztaták le s ültették dutyiba egy hétre. Közelebről kezdődik a tárgyalása. Ez idő alatt orvosi vizsgálat alatt fog állni. Ügyvédje, aki azonnal megjelent a rendőrségen, MacMahon nevében kijelentette, hogy védenének nem volt a leghalványabb szándéka sem a király meggyilkolása, csak a belügyminiszter ellen akart protestálni!

Az ország becsülete

Furcsa védelem, de lehet, hogy igaz, ha MacMahon tényleg gyengeelméjű. A legtöbb angol ezt kívánja szíve mélyéből, mert ha egy örült követte volna el a merényletet, úgy ez lemosná azt a foltot, mely véleményük szerint az ország becsületén esett a király elleni támadás folytán. Talán egyike a legérdekesebb momentumoknak az, hogy mindenki örömteli hangon mondotta ismerőseinek: *„Hála Istennek, hogy nem külföldi! Mily nagy bajt okozhatott volna egy ilyen incidens nemzetközi relációban, ha más állam alattvalója lett volna a tettes!”* Semmi sem bizonyítja ennél élelnekben az angol nép békeszeretét.

Hol a szürkeruhás nő?

A Scotland Yard eddig közel 200 tanut hallgatott ki a Hyde-parki esettel kapcsolatosan. Az incidens iratait a rendőrség a közbud képviselőjéhez tette át, aki hétfőn dönt arról, hogy MacMahon ellen a jogosulatlan fegyverhasználat mellett egyéb büntetendő cselekmény miatt is vádat emeljenek-e. MacMahon előéletét is kutatják. MacMahon felesége a rendőrség engedelmével meglátogatta férjét a brixtoni kórházban.

A rendőrség most egy szürkeruhás nőt keres, aki egy sajtó-film tanúsága szerint MacMahon közelében állt és az incidens előtt szeméit kezeivel eltakarta, majd sietve távozott a tömegből.

A Daily Mail szerint a Scotland Yard és a Buckingham-palota vezető tisztviselői hosszasan tanácskoztak a Hyde-parkbeli esettel kapcsolatban és abban állapodtak meg, hogy a királyt ezentúl mindenütt gondosabban őrzik. A Daily Express szerint az összes fegyverviselési engedélyeket felülvizsgálják.

Önnek is szüksége van arra,

hogy tökéletesen megtanulja a német nyelvet! Játsva és a legrövidebb idő alatt tökéletesen megtanul németül!

most már III. kiadásában megjelent

Tanuljunk

könnyen

gyorsan

németül

című, magántanulásra kiválóan alkalmas nyelvkönyvből, amelyet

Dr Ernst Häckel tanár,

a Pázmány Péter Tud. Egyetem előadója,

a báró Eötvös Coll. tanára írt.

Ha valóban rövid idő alatt könnyen, szinte játsva akarja megtanulni az Ön számára nélkülözhetetlen német nyelvet, úgy azonnal vásárolja meg a művet, amelynek bővített, szójegyzékkel és a feladványok megfűjtésével kiegészített

III. kiadása most jelent meg!

Ez a magántanulásra kiválóan alkalmas német nyelvtan néhány hónap alatt érte el harmadik kiadását!

A NÉMET NYELV ISMERETE MA MÁR MINDENKI SZÁMÁRA LÉTERDEGI!

Ara fűtve 200 lel és 10 lel portó.

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

Just Béla:

A modern francia katolikus irodalom története

A modern francia katolikus irodalom egyike a legtöbb embert érintő kérdéseknek. Uttoró jelentőségű ismertetése Justh Béla könyve: olyan közel hozza a kor egyik legnagyobb szellemi jelenségét, hogy a magyar olvasó tökéletes beleléssel olvassa lapjait. Iróknak, olvasóknak egyaránt fontos és szükséges munka.

Ara 75 lel és 15 lel portó

Kapható: könyvostályunknál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés feljlesztési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉS ÁRAK. Hétoldalon: Egész évre 500 (előre és negyedévre 210, egy hóra 70 leu).
 Magyarországon: Egész évre 30 P., előre 25 P., negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cíj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Ciuji, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
 Csak a válaszbelételes magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Több felhő, újabb esők, kivált nyugaton és északon, a hófok alig változik.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20 fél, London 15.37 háromnegyed, Newyork 306 ót nyolcad, Brüsszel 56.05, Milánó 24.12 fél, Amszterdam 208.22 fél, Berlin 123.35, Bécs — schilling 57.60, Prága 12.67, Varsó 57.60, Belgrád 700.

Valuták hivatalos árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belgas 17—18, angol font 502—507, olasz lira 8.30—9.90, török font 78—81, dollár 99—110, német márka 38—40, hollandi forint 67—69, cseh korona 4—4.50, magyar pengő 24—26, osztrák schilling 23—24.60, zloty 18.80—19.50, szerb dinár 2.90—3.30.

Valuták szabadforgalmi árfolyama. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Francia frank 10—11, svájci frank 53—54, belgas 28—30, dollár 161—165, angol font 855—865, olasz lira 11—11.50, német márka 43—45, hollandi forint 115—120, cseh korona 6.40—6.60, osztrák schilling 31—32, zloty 25—27, magyar pengő 32—33, dinár 3.30—3.60, török font 120—125, Napoleon arany 1145—1150, arany font 1400—1445.

A magyarországi Szent István ünnepek előkészületei. Budapestről jelentik: A legutóbbi minisztertanács kormánybizottságot küldött ki az 1938-ban tartandó nagyszabású Szent István-ünnepek előkészítésére. Hóman Bálint kultusz-miniszter elnöklétetve. Bár még messze van az ünnepek időpontja, a kormánynak az az elgondolása, hogy az első magyar király emlékét oly módon ünnepli meg, ami a magyar alkotmány fejlődésére és a magyar nemzet ezeréves múltjára a világ figyelmét is felkelti. Megszületik az ünnepi évre az Árpád-ház szenttéavatott tagjainak szobrait, így például felállítják a Szent István szobrot, valamint Szent Margit szobrát, pénzt veretnek, helyeiket csinálnak Szent István képeivel, az országgyűlés pedig ünnepi ülést fog tartani Székesfehérváron az András gyepen, ahol Szent István országgyűlését tartotta. A Szent István-ünnepekkel egyidőben lesz az eucharisztikus világkongresszus is, amelyre külföldről is százezrekre menő tömegeket várnak.

HÁROM ORSZÁGBÓL FILLÉRES VONATOKAT ENGEDÉLYEZTEK A SATU-MAREI HÓNAPRA. Satu-Mare. Saját tud. Hétfőn rendelet érkezett Satu-Marera, amellyel a belügyminiszter augusztus 15-től szeptember 15-ig Magyarországról, Csehszlovákiából és Lengyelországból filléres vonatokat engedélyezett Satu-Marera. Ebben az időben rendezik meg a „Satumarei Hónap”-ot, amelyen kiállítások keretében felvonultatják a megye és a város iparát, kereskedelmét és a falvak népművészeit. A CFR ötvényszalékos vasúti kedvezményt adott a személyszállításnál, míg a kiállításra szállított árukat hetvenöt százalékos kedvezménnyel továbbítja. Mivel Satu-Mare három országhatár mellett fekszik, dr. Benea Stefan polgármester filléres vonatokat beengedésért folyamodott, amit a belügyminiszter jóváhagyott. A filléres vonatokkal utazók nagy vízumkedvezményben részesülnek. Târgu-Mures és Satu-Mare között a Satumarei Hónap alatt filléres cserevonat indul.

Felfegyverzett és megszervezett zsidó hadsereg van Palesztinában — írja a News Chronicle. — A zsidó védőrség cím alatt működő hadsereg 50.000 főből áll és a legmodernebb technikai felszereléssel rendelkezik.

A kőolajfinomítók kéri a nyers kőolaj kivételének korlátozását. Bucuresti. Saját tud. Azok a petróleumtársaságok, amelyeknek petróleumfinomítójuk van az országban, emlékiratot intéztek a kormányhoz, melyben kéri a nyerskőolaj kivételének a korlátozását. A társaságok kéri, hogy csak a finomító művek feldolgozóképeségén túlnyomórészt nyerskőolaj mennyiség kivételét engedélyezze a kormány.

Bucurestiben lesüllyedt a hőmérséklet. Bucuresti. Saját tud. A hőmérséklet Bucurestiben 10 fokkal csökkent az utóbbi két nap alatt. Tegnap csak 30 fok meleget mértek árnyékban.

Uj főszoigabirói hivatal Gheorgheni-ben. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Gheorgheni-ben emeletes főszoigabirói hivatalt és lakást építenek, ami 1.037.249 leibe kerül. Az építéshez a közbirtokosság s a községek is hozzájárulnak. Anyag és pénz már annyi összegyűlt, hogy az építkezést ez évben megkezdik.

Petőfi emlékünnepe az elhagyatott síremléknél. Sighisoara. Saját tud. A Magyar Párt és a Magyar Kaszinó köré önművelt magyar intézmények vasárnap emlékünnepeket rendeztek a legnagyobb magyar költő, Petőfi Sándor síremléknél, azon a csatasíkon, ahol elesett. Szombat estétől cseperegő esőben ezrek és ezrek zárandokoltak gyalog, gépkocsin, kocsikon. Az összes környékbéli dalárdák, zenekarok felvonultak zászók alatt, dr. Gábor István sighisoarai alpolgármester, az Országos Petőfi Társaság elnökének vezetésével. A Magyar Pártot Willer József, Szabó Béni és Pál Gábor képviselők képviselték. Az odorheui Magyar Párt küldöttségét Hinleder Fels Akos vezette. A virágokkal borított síremlék előtt vasárnap délelőtt 10 órakor az odorheui székely zene és dalegyütet férfikarának éneke után Tóth Lajos ref. lelkész imát mondott. Aztán Szabó Béni képviselő tartott ünnepi beszédet, amely mély hódolat volt a költő és szabadsághős előtt. Egyben felhívta a magyarságot s a hatóságokat, hogy országos mozgalom útján méltó keretet állítsanak a műemlék köré. A Magyar Dalárda éneke után Ürmösi Gyula unitárius lelkész és Keresztély Gyula Petőfi-verseket szavalta. Aztán a koszorúkat helyezték el. Elsőnek dr. Willer József helyezte el a Magyar Párt, aztán Szabó Béni az EMKE koszorúját és Hinleder Fels Akos tette le az odorheui magyarpárti tagozat koszorúját. Este hangverseny volt, dr. Willer József magyathású beszédével. A műsoron sikeresen szerepeltek még Csulak Margit, Peredi Julia, ifjú Katona Endre, Csifó László, Cseme Ferenc, Péter Miklós és Tankó Imre.

Idegrohamában a kutba ugrott egy asszony. Satu-Mare. Saját tud. Ságghy László évekig volt a seini járásbírósa tisztviselője, ahonnan nyelvenemtudás miatt három évvel ezelőtt elbocsátották. Felesége varrodát nyitott s ebből tartották fenn magukat. A gond azonban felőrölte az asszony idegeit, szemei is úgy meggyengültek, hogy ezzel a kereseti forrással is fel kellett, hogy hagyjanak. Azóta a legnagyobb nélkülözések között tengetik életüket, ami különösen az asszony idegeit tette tönkre. Férfijével és két gyermekével életpárhöz indult. Utközben letépte magáról a ruhát s a közelben lévő kutba ugrott. A jelenetnek tanuja volt Micle Mihály járásbírósa, aki az asszony után vetette magát és megmentette a vízbe fullástól. Ságghy Lászlóné súlyos zúzott sebeket szenvedett. Most társadalmi gyűjtéssel akarják kezeltetéshez szükséges összeget összehozni, hogy a szerencsétlen asszonyt idegstanatoriumban helyezhessék el.

Fegyveres bolsevista nők cirkálnak Madrid utcáin, a vörös csanakok leány-sége között.

Két halálos gépkocsiszerencsétlenség. Londonból jelentik: Grafton hirtelen Himmeric-pályán vasárnap rendezett gépkocsiversenyen kocsijával a falnak rohant és oly súlyosan sebesült, hogy kedden hajnalban meghalt. A 22 éves harceg egyike volt a legjobb angol gépkocsiversenyzőknek. — Rómából jelentik: A Piave közelében horzalmos gépkocsiszerencsétlenség történt. Egy gépkocsi, amely nagy sebességgel haladt, elütött négy kerékpározó gyermeket. Két leányka és egy kislány meghalt. Egy fiúcska életveszélyesen megszebesült.

Mást állított vizsgára maga helyett. Bucuresti. Saját tud. A bucaresti műgyetemmen csalásnak jöttek nyomára. Kiderült, hogy az abszolváló vizsgára előírt tervek elkészítésénél egy Murariu nevű hallgató helyettesítette magát egy Giovanni nevű mérnökkel a vizsgateremben. Mindkettőjük ellen megindult az eljárás.

Szerencse a szerencsétlenségben. Baia-Mare. Saját tud. Baia-Mareről Sighet felé tizenhat utassal indult el egy társasgépkocsi. Szerencsésen megérkeztek Baia-Spiera, majd tovább folytatták utjukat. A Guttin aljában van az ország legjobb serpentinje, amelynek tetejére baj nélkül kusztak fel. Alig hagyták el a csúcsot, kormánytörés következtében a gép a lejtőn feltartóztatatlanul rohanni kezdett. Szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy a törés az egyik kanyar előtt történt és a hatalmas kocsi az úggyébenél a fák közé szaladt s a fejével a földbe fúródva egy fánál megállott. A tizenhat utasnak az ijedtségen kívül semmi baja sem történt. A mentésre kivonult munkásoknak negyven szál-fát kellett kivágni, hogy a kocsit ismét az útra vontassák.

Kigyult a bucaresti gyorsvonat a berlini pályaudvaron. Berlinből jelentik: Hétfőn, amikor az anhalti pályaudvarra befutott a bucaresti-budapest-bécs-berlini gyorsvonat, a szerelvény egyik román kocsijából lángok csaptak fel. Kiderült, hogy eddig ismeretlen okból tűz keletkezett a kocsiiban, amely percek alatt lángborult. Szerencsére az utasok már kiszálltak a kocsiból és így csak a poggyászokban végzett pusztítás a tűz.

Fontos reformot léptetett életbe Annam királya. Párizsból jelentik: Bao Dai, Annam uralkodója a póker, a brids, a dsej és a villamoslegyező után bevezetett egy újabb reformot is. Ez a reform a büntetőjogra vonatkozik. Nyugalomba küldte az „igazság elefántját”, amely eddig a halálraítélt bűnösöket agyontaposta.

Jugoszlávia 3000 kilométer vasutat épít. A minisztertanács egyik legutóbbi ülésén elfogadta az új vasúti vonalak kijelölésére és megépítésére vonatkozó tervet. Összesen 3000 kilométer hosszú vasúti vonal megépítéséről van szó, melynek céljaira az 1936—37. évi költségvetési évből a közlekedésügyi miniszterium ötszázmillió dinár kölcsönt vehet fel. Ezzel kapcsolatban a Novosti jelenti, hogy több nagy külföldi érdekelt-ség képviselői Belgrádba érkeztek, hogy az építkezési tervek alapján kidolgozzák ajánlatukat.

*** Angina pectorisnál,** a rohamokban fellépő nyomasztó szívizmi fájdalomknál reggelenként fél, eseten negyed pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz is elegendő ahhoz, hogy a belek működését elrendezze és kielégítő emésztést biztosítson.

Megint beomlott egy ház Budapesten. Budapestről jelentik: Hétfőn újabb házbeomlási riadalom keletkezett Budapesten. A Szvetenai utca 25 számú ház lakói már hajnalban jelentették a kerületi előjáróságon, hogy a földszintes bérház homlokzati fala és kapubejárati-boltozata megrepedt. A háztulajdonos azonnal megkezdte a javítási munkálatokat, délután azonban a javítás közben a ház tetőzete beomlott. Hajnali 4 óráig a ház valamennyi lakóját kilakoltatták, hogy a munkálatokat veszély nélkül lehessen folytatni.

Tizenöt év múlva nem lesz petrolum Amerikában. Washingtonból jelentik: W. A. Selvig, az United States Bureau of Mines-nak — az Egyesült Államok bányahivatalának — geológusa azt jósolta, hogy az Egyesült Államok jelenleg ismert petrolumforrásai 15 év múlva kimerülnek, s ezért égető szükség van arra, hogy ezen időn belül megoldják a szénből készített folyékony hajtóanyag nagyban való előállításának problémáját. A szén helyzete sokkal kedvezőbb, mint a petrolumé, az ismert szénkészleteknek eddig csak egy százalékát használták fel s az Egyesült Államok talajában még három és fél trillió tonna fekete arany nyugszik. A petrolum azonban máris kimerítettnek tekinthető és alig van remény arra, hogy újabb petrolummezőket fedeznek fel.

Szerelmi levelek muzeuma. Newyorkból jelentik: Nemsokára megnyílik Newyorkban a szerelmeslevelek muzeuma. Híres férfiak és nők szerelmesleveleit állítják ki benne. Láthatók lesznek többek közt Napoleon, Nelson admirális, Madame de Stael, Verlaing, Casanova és lord Byron szerelmeslevelei is.

Tífuszjárvány. Satu-Mare. Saját tud. Marti-
nesti községben tífuszbeteg van, akik közül va-
sárnap egy 16 éves fiú meghalt.

*** Az ember és a gép.** Bármennyire is előre-
haladott az a tudomány, amely az emberi test-
tel foglalkozik, még sem találtak olyan kimeri-
tő magyarázat, amely megmagyarázná, hogy
tulajdonképpen mi is a szervezet. Leginkább
még az analógia tudomány igénybevételével ér-
hető el eredmény. Az emberi testet egy gépezet-
tel hasonlítják össze, amely az égő anyagokat
energiává változtatja át. Amint a gépnél, úgy
az emberi testnél is a szervezet működtetésére a
főkövetelmény az elégség, az anyagkiválasztás. A
legfontosabb életszükséglet mindenekelőtt a vese
jó működése. Ennek megbetegedése az egész
szervezetet veszélyezteti. Az URODONAL-nak
köszönhető, hogy az emberi szervezet egészség-
bentartása annak alkalmazásával oly könnyen
elérhető. Még az elhanyagolt esetekben is a vesé-
betegségek Urodonal által a leggyorsabban meg-
gyógyíthatók.

**Felrobbant a hajhullásmosító készü-
lék és halálosan megsebesítette az eszlü-
vőre készülő asszonyt.** Budapestről je-
lentik: Hétfőn délután esküvőre készült Vá-
zsonyi Sándorné 23 éves tisztviselőné. Magá-
hoz hívatta Macsek István borbélyt. Hajhullá-
mosítás közben a készülő felrobbant és Vá-
zsonyiné életveszélyesen megsebesült. Meg-
sérült a borbély is.

**A futballista otthagya a mérkőzést és vére-
re verte az egyik nézőt.** Satu-Mare. Saját tud.
Satu-Mare város vezetősége kupamérkőzéseket
írt ki, amelynek során vasárnap délután a vá-
rosi sportpályán a satumarei Olimpia a csei
Victoriával mérkőzött. A második félidőben
Nyisztor József 36 éves kőműves bosszantó meg-
jegyzéseket tett az Olimpia Jovicsin György ne-
vű játékosára, aki anélkül, hogy szólt volna a
játékvezetőnek, a pályát odahagyva, az állóhely
közönsége közé futott, ott Nyisztorra vetette ma-
gát s agya-főbe verte. A megvadult játékosnak
a vasutas drukkerok is segédkeztek. A bíró azon-
nal lefújta a mérkőzést. A botránynak a rend-
őrség vetett véget. Az ütlegető tömeget szétosz-
latta, de akkorra már Nyisztor elvesztette esz-
méletét s véresen terült el a fűben. A mentők
szállították lakására, ahol az orvosok megálla-
pították, hogy Nyisztornak a futballista megálla-
pított két bordája betört s megsértették a tüdejét,
ami belső vérzést idézett elő. Nyisztor állapota
nagyon súlyos. Az összevert kőműves hozzátartó-
zói Jovicsin György ellen bűnvádi feljelentést
adtak be az ügyészséghez.

**Huszonnégymillió lelt örökölt egy
őreg pesti rikkancs.** Budapestről jelentik:
Ujpest nyugalmát valóságos felkavarta az
a hír, hogy az itteni főtca sarkán álldogáló
őreg rikkancs, a közismert „Tomy bácsi”, igazi
nevén Becker Tamás 800 ezer pengőt (egy pen-
gőt 30 leiben átszámítva, 24 millió leit) örö-
költ. A 73 éves rikkancs néhai Becker Péter
ügyvéd fia. Nővére, Horváth Géza dúsgazdag
szegedi emberhez ment férjhez Horváthék
később Szabadkára költöztek s itt halt meg
előbb Horváth, most pedig a felesége. Az asz-
zony hatalmas vagyonát, — mely házakban
és földekben van. — öccsére, „Tomy bácsira”
hagyta. Az őreg rikkancs kijelentette, hogy ha
megkapja az örökséget, minden este halpapri-
kást fog enni, mert azt nagyon szereti és a
felesége kitűnően tudja elkészíteni.

Gyógyvizet találtak Harkán. Budapestről je-
lentik: Harka-Kópháza vasutállomás közelében
kutat fúrtak és nyolcvan méter mélységben sa-
vanykás izű vizet találtak. Amikor megvizsgál-
ták a vizet, kiderült, hogy az ásványi anyagok-
kal telt savanyúvíz különösen a gyomorhajok
gyógyítására alkalmas. Harkától nem messze,
Németkeresztúrnál szintén találtak gyógyhatású
savanyúvizet, amelyet már forgalomba hoztak.
Az eddigi eredmények alapján most Harkán to-
vább folytatják a kutatást és gondoskodás tör-
tént arról, hogy a gyógyhatású savanyúvíz egy
cseppje se menjen kárba.

**Ötmillió ujljenyomatot őriz az amerikai
rendőrség.** Newyorkból jelentik: Az amerikai
szövetségi rendőrség központi ujljenyomatgyüje-
ményébe pénteken vezették be az ötmilliomodik
ujljenyomatot. Az Egyesült Államok rendőrségé-
nek ujljenyomatgyüjeménye ma nagyobb, mint
az összes európai rendőrségé együttvéve. Az
5.000.000 számú ujljenyomat Churchill pékmeste-
ré, akit kettős gyilkosság miatt köröztek. Kézre-
kerítésére ötezer dollár jutalmat tűztek ki, na-
gyobbat, mint annakidején Dillingeré. Chur-
chill hetek óta eredménytelenül hajszolják, ami
annál különösebb, mert a gyilkos torzszülött,
még másfél méter magas sines és így könnyen
felismerhető. Churchill egy idős nővérpárt gyil-
kolt meg. Nem akarta megadni nekik tizenket-
ezer dollár tartozását és amikor feljelentéssel
fenyegetőztek, meggyilkolta őket. Három napot
áldozatainak holttestével együtt töltött a tett
színhelyén és csak akkor távozott, amikor meg-
érkezett egy pénzküldemény, amelyről tudta,
hogy a napokban jön meg a nővérek címére. Ezt
a pénzt is magával vitte.

Eladó husz londoni színház. London-
ból jelentik: A hétfő esti lapokban érdekes
hirdetés jelent meg, amely rávilágít a londoni
színházválságra. A feltűnő hirdetésben 20 lon-
doni színházat kínálnak eladásra, összesen 1
millió fontért.

**Háromézer leány jelentkezett egy apróhird-
tésre.** Londonból jelentik: A minap a Piccadilly
cirkusz környékén szolgálatot teljesítő rendőrök-
nek nagy meglepetésben volt részük. Amikor a
rendőrök reggeli hat órakor felváltották egy-
más, a legnagyobb csodálkozással látták, hogy
a cirkusszal szemközt lévő mozi előtt hatalmas
tömeg gyűlt össze, amely kimondottan fiatal csi-
nos leányokból rekrutálódott. Az egyik rendőr
odament a várakozó leányokhoz és megkérdezte
az egyiket, hogy miért és mire várnak ilyen
tömegesen. A leány válaszából kiderült, hogy a
mozi előző nap egy nagy napilapban hirdetést
tett közzé, amelyben száz csinos leányt keresnek
egy londoni filmgyár megbízásából. A hirdetés-
ben délelőtt 11 órára volt tűzve a jelentkezés
időpontja. De mivel filmről volt szó, nem csa-
da, hogy ha az angol szépségek már reggeli hat
órák álltak sorfalat, úgy hogy amikor a film-
gyár rendezője megérkezett, nem kevesebb mint
öt órán át kellett, hogy válogasson a három-
ezer közül.

ÉRTESES

A sebis-i (jud. Arad) római katolikus egy-
házközség által az *Uj Lapok* f. évi 162., 163. és
164-i számában közölt kántortanítói állás be-
töltésére vonatkozó „Pályázati hirdetés” tárgy-
talan. Kántorpróba nem lesz megtartva.

Sebis, 1936. augusztus 3.

Egyháztudós.

Utcai jelenet Madírdban.

A felfegyverzett csöcselék elfogott egy felkelő katonatisztet, akit hangos gnyolódá-
sok és gyalázások között vezetnek végig az utcákon.

*** A mai izgalmas élet küzdelmeiben kitá-
radt egyének,** akik csaknem kivétel nélkül szék-
szorulásban, hétfájalmakban és felfúvódásban
szervenek, iganak reggelenként egy-egy po-
hár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert
ez az ideális hashajtó összes jellemző tulajdon-
ságait egyesíti magában.

SPORT

Országos rekordot uszott Ballóné a 200 m. melen

Clujról jelentik: A kerületi uszóbajnokságok
aránylag jó eredményeket hoztak. A bajnoki ver-
sényen a CAC uszói szerepeltek a legjobban, kik
a legtöbb számban győztek. A legjobb formát
Csizmás és Bundialek (KAC), Fehér, Ballóné és
Oroszné (U.) mutatták. Eredmények:

200 m. mell: 1. Fehér (U.) 3 perc 13.7 mp.
200 m. női gyors: 1. Ballóné (U.) 3 perc 22.6 mp.
Országos rekord. 200 m. női mell: 1. Oroszné
(U.) 3 perc 14.8 mp. 2. Sulyok (KAC) 3 p. 51.6 mp.
1500 m.: 1. Bundialek (KAC) 24 perc 52 mp. 2.
Dózsa (CAC) 2 perc 48 mp. 100 m. női mell: 1.
Oroszné (U.) 1 perc 41 mp. 50 m. női gyors: 1.
Ballóné (U.) 38.4 mp. 50 m. női gyors: 1. Berta-
lan (UEC) 37 mp. 100 m. ifj. gyors: 1. Csizmás
(KAC) 1 p. 13.8 mp. 100 m. mell: 1. Fehér (U.) 1
perc 27 mp. 100 m. ifjúsági hát: 1. Pintér (U.) 1
perc 38 mp. 100 m. hát: 1. Fehér (U.) 1 perc 25
mp. 200 m. ifjúsági gyors: 1. Csizmás (KAC) 2 p.
55 mp. 800 m.: 1. Bundialek (KAC) 13 perc 13.4
mp. 50 m. gyors: 1. Csizmás (KAC) ker. rekord.
100 m. női gyors: 1. Ballóné (U.) 1 perc 31 mp.
100 m. női hát: 1. Nagy (U.) 2 perc 02 mp. 50 m.
leány mell: 1. Davida II. (KAC) 47.8 mp. 400 m.
1. Bundialek (KAC) 6 perc 10 mp. 50 m. fiú mell:
1. Noti (Hagg.) 50.6 mp. 4x100 m. gyorsstafféta:
1. KAC 4 perc 55.2 mp. 3x100 m. női vegyesstaffé-
ta: 1. U. 5 perc 11.9 mp. 4x50 m. ifjúsági gyors-
stafféta: 1. UEC 2 perc 30.6 mp. Műugrás: 1. Török
(KAC) 136.62 pont. 2. Dózsa (KAC) 113.11 pont.

A pontversenyben: 1. KAC 130 pont, 2. U. 91
pont, 3. UEC 37 pont, 4. Haggibor 20 pont, 5. Ro-
mania 3 pont.

Pusztay és Somogyi Klári nyerték a KAC országos tenniszversenyé- nek egyes számait

**Az ifjúsági kupa döntőjében a CAO
győzött a KAC fölött**

Cluj, augusztus 3. A KAC országos tenisz-
versenyét hétfőn sem tudták befejezni. Két dön-
tőt játszottak le csupán, a férfisgyves I. osztályát
és a női egyes. A városi bajnokságért rendezett
férfisgyves eredménye:

1. Pusztay (TC). 2. Steiner (CAO). 3. Kuhn
(KAC) és Farkas dr. (Sticla). Döntő: 7:5, 6:0, 6:2.
Kuhn előzőleg Gábort (U.) 6:1, 6:3 arányban
győzte le, az elődöntőben Steiner 6:2, 6:3, 6:4
arányban vett rajta revansot ma'lteti oradeai
vereségéért.

A női egyes I. oszt. döntőjébe Somogyi Klári
(Gloria) és Berezcky (CAO) kerültek. Somogyi
az elődöntőben Papp (NSE) ellen győzött 6:1,
6:0-ra. Berezcky Liszkát (NSE) verte 6:3, 6:3-ra.
A döntőben Somogyi Klári biztosan győzött Be-
rezcky Magda ellen 6:1, 6:2 arányban.

A többi számok még a döntőig sem jutottak.

Az ifjúsági kupa döntőjét vasárnap játszot-
ták le a CAO és KAC csapatai. A piros-fehérek
az oradeaiak 2:1-es vezetése után feladták a ver-
senyt, így a kupát ebben az évben a CAO nyerte.

Szörnyethalt egy vitorlázó repülő. Berlinből
jelentik: Az olimpiai vitorlázó repülés gyakorla-
tázásai során súlyos szerencsétlenség történt.
Stiefson Ignác, az osztrák vitorlázó repülőök ve-
zetőjének gépéről levált a szárny, a gép lezu-
hant és Stiefson szörnyethalt. A váratlan halál-
eset nagy megröszbenést keltett.

Befejeződött a Tour de France. Párizsból je-
lentik: A Tour de France vasárnap befejeződött.
Az utolsó szakaszt Caen és Párizs között a lu-
xemburgi Mersch nyerte. Az összesítésben fölé-
nyesen biztosította a maga számára az első he-
lyet a belga Silvere Maes. 2. A. Magne francia.
3. F. Vervaecke belga.

CAO—Vasas 4:3. Oradea város vízpolóba-
jokságában a zöld-fehérek váratlanul győztek
a Vasas ellen. Vargha bíró ellen sok panas-
hangzott el. Érthetetlen, hogy egy ilyen nagy
városban, ne legyen néhány hozzáértő és amel-
lett páratlan játékvezető.

OLIMPIA 1936

Megkezdődött a labdarugótorna

Owens 21.1 mp-el olimpiai rekordot futott 200 méteren. Nagyszerűen szerepelnek a magyar birkózók. — Ionescu Crum is kiesett a távolugró selejtezők során. — Kovács a 400 méteres gátfutásban második lett

A XI. berlini olimpia második napján érdekes küzdelmeket bonyolítottak le. Két újabb olimpiai bajnokság kérdése is eldőlt: a 100 méteres síkfutás és a kalapácsvetés. Előbbi a nagy favorit amerikai Owens, utóbbi a német Hein nyerte. Hétfőn bonyolították még le a szabadfogású birkózóverseny második fordulóját, a 400 m. gátfutás és a 3000 m. akadályverseny előfutáit, a 100 m. női síkfutás és a 800 m. középfutáit és az öttusa párbajtőr számát. Ugyancsak hétfőn kezdődött meg a nagy izgalmat váró labdarugó torna is. A magyar versenyzők a birkózásban nagyszerűen szerepeltek, de az atlétikában sorra kiestek. Egyedüli reménység Kovács.

A nap részletes eredményei egyébként a következők:

Kovács megnyeri a 400 m. gátfutás előfutáját.

A 400 m-es gátfutás az egyetlen atlétikai versenyszám, amelyben reálisan számíthatnak a magyarok arra, hogy színeik képviselője: Kovács az első hat közé kerül s egy kis szerencséivel bronzérem, vagy talán ezüstérem megszerzését is elérheti. A hat előfutam első két helyezettje került a középfutamokba, onnan pedig előfutamokként az első három a döntőbe. Az előfutamok eredménye a következő:

- I. előfutam: 1. Kovács (magyar) 53.7 mp., 2. Bosmans (belga) 53.8 mp.
- II. előfutam: 1. Nottbrock (német) 54.7 mp., 2. Sheffield (USA) 54.8 mp.
- III. előfutam: 1. White (fülöpszigeti) 53.4 mp., 2. Loaring (kanadai) 54.3 mp.
- IV. előfutam: 1. Patterson (USA) 54.4 mp., 2. Lavenas (argentín) 54.5 mp.
- V. előfutam: 1. Mantikas (görög) 53.8 mp., 2. Pahlida (brazília) 54.2 mp.
- VI. előfutam: 1. Hardin (USA) 53.9 mp., 2. Kürten (német) 45.6 mp.

Kovács a várakozásnak megfelelően, kitűnően mozgott, nagyszerűen vette a gátakat is. White után a legjobb időt is futotta.

Owens biztosan nyeri a 100 m-es síkfutást.

Hétfőn a 100 m-es síkfutásban sor került a két középfutamra, sőt a döntőre is. A 12-es mezőnyből három amerikai: Owens, Metcalfe, Wykoff, egy svéd: Strandberg, egy holland: Osendarp és egy német: Borchmeyer jutott be a döntőbe. A magyar Sir az I. középfutamban negyedik lett s így kiesett. Azonban Sir eddigi eredménye is elismerést érdemel. Modern olimpián magyar sprinternek nem sikerült ilyen előkelő helyre kerülnie. A döntő eredménye:

- Olimpiai bajnok: Owens (USA) 10.3 mp.
2. Metcalfe (USA) 10.4 mp., 3. Osendarp (Hollandia) 10.4 mp., 4. Wykoff (USA) 10.5 mp., 5. Borchmeyer (Németország) 10.6 mp., 6. Strandberg (Svédország).

Owens nagyszerű lendülettel biztosan győz. A további helyezésekért nagy küzdelem folyt. Strandberg 60 méternél lerándult.

Hein a harmadik aranyérmet szerzi Németországnak.

Az „erős emberek” versenyében az eddig semmi szerepet nem játszó németek hallatlanul előre nyomultak. Az idén hatszor javították meg a német rekordot, amely az olimpiai rekord (Mc Grath USA 54.74) közelében volt.

S most Hein azt is megjavította. Megkönnyítette a németek győzelmét az a körülmény is, hogy a kétszeres védő ir. O'Callaghan dr az ir és az angol szövetség között felmerült vizzály következtében nem indulhatott az olimpián, a svéd ágyuk kiöregedtek, a finnek stagnálnak és Amerikának nincsen most idősebb dobója, aki mint annakidején Flanagan (az 1900, 1904 és 1908. olimpia győztese), Ryan, vagy Mac Grath évtizedes munkával szerzett volna magának biztonságot.

A kalapácsvetésben is tul kellett jutniok az előírt 47 m-en azoknak, akik tovább akartak kerülni. Ez 15 versenyzőnek sikerült. A döntőben a német Hein, élete legjobb eredményével a harmadik olimpiai atlétikai bajnokságot szerezte meg Németországnak. Hein győzelme nem volt vitás, közel másfél méter választja el a második helyezettől, aki szintén német. Az eredmény:

- Olimpiai bajnok: Hein (Németország) 56.49 m., olimpiai és német rekord. 2. Blask (Németország) 55.04 mp., 3. Warngaard (Svédország) 54.83 m., 4. Koutonen (Finnország) 51.90 m., 5. Rowe (USA) 51.53 m., 6. Favor (USA) 51.01 m.

Handrick vezet az öttusában.

Az öttusa verseny párbajtőrívó száma éjjel 11 órakor ért véget. Orbán és Bartha 45-45 ponttal végeztek és holtversenyben a 12. helyre kerültek. Balás a 20. helyen fekszik. A két nap összesítésében a német Handrick vezet 65 ponttal, 2. Court (belga) 7.5, 3. Thoeft (svéd) 14, 4. Tolest (belga) 15, 5-6. Orbán (magyar) és Abba (olasz) 16.5. Bartha (magyar) 17., Balás 32. helyen áll.

Helen Stephens olimpiai rekordot javít.

A 100 m-es női síkfutásnak a „Jehér női Owens”, az alig másfél évvel ezelőtt feltűnt amerikai leány a favoritja, aki a várakozásnak megfelelően, olimpiai rekorddal győzött előfutáiban. Ideje 11.5 mp., amely jobb, mint Walasiewicz 11.8 mp-es világrekordja, de Stephens már 11.3-at is futott csak nem hitelesítették még. Eredmény:

Owens 200 m.-en is nagyon tud

Az olimpia harmadik, keddi napjának délelőttjén a 200 m-es síkfutás és a távolugrás selejtezőit bonyolították le és folytatták a törzespálya verseny középdöntőit. Eredmények:

Owens 21.1, Patcard 21.2.

Nyolc csoportban került sor a 200 m-es síkfutás selejtezőire. A magyarok közül Gyenes és Sir továbbjutottak. Minay kiesett.

- I. csoport: 1. Vanbeveren (holland) 21.4, 2. Betwick (argentín) 21.4, 3. Taniguchi (japán) 22.2.

- II. csoport: Osendarp (holland) 21.7, 2. Schein (német) 22, 3. Hanington (angol) 22.2.

- III. csoport: 1. Owens (USA) 21.1, olimpiai rekord, 2. Orr (kanadai) 21.6, 3. Necker-mann (német) 21.8.

- IV. csoport: 1. Humber (kanadai) 22.1, 2. Gyenes (magyar) 22.1, 3. Rinner 22.4.

- V. csoport: 1. Hänni (svájci) 21.9, 2. Rangudi (görög) 22.1, 3. Sir (magyar) 22.2.

- VI. csoport: 1. Theunissen (délafrikai) 21.7, 2. Mac Phee (kanadai) 21.8, 3. Grandwald (finn) 22.6.

- VII. csoport: 1. Patcard (USA) 21.2, 2. Rimbeck (délafrikai) 21.8, 3. Steinmetz (német) 21.9.

- VIII. csoport: 1. Robinson (USA) 21.6, 2.

- I. középfutam: 1. Stephens (USA) 11.5 mp., 2. Krausz (német) 11.9 mp., 3. Albus (német) 12.2 mp.

- II. középfutam: 1. Dollinger (német) 12 mp., 2. Walasiewicz (lengyel) 12 mp., 2. Rogers (USA) 12.1 mp.

Újabb magyar birkózó-győzelmek.

A szabadfogású birkózás újabb fényes magyar sikereket hozott. Az összes magyar versenyzők győztek s így favoritokká léptek elő. Délután 6 órakor a Deutschland-hallban a pehely és könnyűsúlyú küzdelmeket folytatták, éjjelkor került sor a légsúlyra.

Pehelysúly: A magyar Tóth tussal győz a francia Cachon ellen.

Könnyűsúly: Kárpáti (magyar)—Gerard (osztrák). Győz tussal Kárpáti.

Légsúly: Zombory (magyar) pontozással legyőzte Kuzolát (olasz).

Szilágyi kiesett a 3000 m. akadályversenyből.

A 3000 m-es akadályversenyen a 33 nevezőt három előfutamba sorsolták s mindegyikből az első öt került a döntőbe. Szilágyi (magyar) a legerősebb csoportba került és kiesett. A mezőnyt egyébként a finnek „uralták”. Eredmény:

- I. előfutam: 1. Dompert (német) 9 perc 27.2 mp., 2. Matilainen (finn) 9 perc 28.8 mp., 3. Wihtels (lett) 9 perc 28.8 mp., 4. Dawson (USA) 9 p. 29.2 mp.,

- II. előfutam: 1. Isohollo (finn) 9 perc 34 mp., 2. Manning (USA) 9 perc 34.8 mp., 3. Heyn (német) 9 p. 41.2 mp., 4. Holmquist (svéd) 9 p. 44. mp. Szilágyi (magyar) ebben az előfutamban kiesett.

- III. előfutam: 1. Tuominen (finn) 9 perc 40.4 mp., 2. Mc Cuskey (USA) 9 p. 45.2 mp., 3. Rerolle (norvég) 9 p. 50.6 mp., 4. Larson (svéd) 9 perc 52.4 mp.

Szabó, Temesváry és Vadas „elvért” a 800-as középfutamban.

A 800 m-es síkfutás három középfutamában egy-egy magyar versenyző indult s mindhárom kiesett. Egyedül Szabónak lett volna esélye, de ő „lazsált”, tartalékolta erejét az 1500 m-re. A táv esélyese Woodruff. Eredmény:

- I. középfutam: 1. Woodruff (USA) 1 perc 52.4 mp., 2. Kucharski (lengyel) 1 p. 54.7 mp., 3. Anderson (argentín) 1 perc 54.8 mp. Itt esett ki Szabó.

- II. középfutam: 1. Williamson (USA) 1 p. 53.1 mp., 2. Backhouse (osztrák) 1 perc 53.2 mp., 3. Edwards (kanadai) 1 perc 53.2 mp. Ebben az előfutamban vértett el Vadas.

- III. középfutam: 1. Hornbostel (USA) 1 perc 53.7 mp., 2. Lanzi (olasz) 1 perc 54.1 mp., 3. Mc Cabe (angol) 1 perc 55.4 mp. Temesváry kiesett.

Olaszország és Norvégia győzött az első labdarugó mérkőzésen.

Hétfőn délután játszották le a labdarugó torna első két mérkőzését. Eredmények:

Poststadion: Olaszország—USA 1:0 (0:0). Biró Weingartner (Németország). Az olaszok győzelme nagyobbarányú is lehetett volna, ha nem játszanak olyan elbizakodottan.

Mommsenstadion: Norvégia—Törökország 4:0 (1:0), biró Scarpi (Olaszország). Biztos, főlényes győzelem.

- Tanistot (finn) 22.2, 3. Otmeister (argentín) 22.3, Minai kiesett.

Jó sorsolást kapott Kovács.

A 400 m-es gátfutásnál kisorsolták a középdöntő két csoportját, amely a következőképpen fest:

I. csoport: Hardin (USA), White (fülöpszigeti), Mantikas (görög), Lavenas (argentín), Kürten (német) és Sheffield (USA).

II. csoport: Patterson (USA), Bosmans (belga), Nottbrock (német), Loaring (kanadai), Pahlida (brazília) és Kovács (magyar).

Koltay és Ionescu Crum kiesett a távolugrásban.

A távolugrásban selejtezőt tartottak. Csak az indulhat a döntőben, aki a 7 méter 15 cm-es standardot megugratta. Koltay (magyar) és Ionescu Crum (román) kiestek. A versenyt három fordulóból bonyolítják le.

Lent nyerte az öttusa párbajtőr-számát.

Az öttusa második számát, a párbajtőrviást még hétfőn éjje befejezték, de az eredményt csak kedd reggel hirdették ki. Eszerint:

1. Lent (német), 2. Weber (USA), 3. Tourt (belga) és Handrick (német), 5-6. Toefelt (svéd) és Sheere (belga).

KÖZGAZDASÁG

Sechei Alexa az Ardeali és Banati Pékiparos Szövetség elnökének nyilatkozata a kenyérbélyegről

A sütőipar orvoslást követel és országos péksztrájkot helyez kilátásba

Satu-Mare. Saját tud. Egy héttel ezelőtt, mint jelentettük, a satumarei pékiparosok az újonnan életbeléptetett kenyérbélyeg miatt megszüntették a sütést és Satu-Mare harminchat óráig kenyér nélkül maradt. A prefektus és a pékiparosok között tárgyalások indultak, amelyek eredményeképpen a pékek a sütést ismét megkezdték.

Szombaton Satu-Marera érkezett Sechei Alexa, a Ardeali és Banati Pékiparosoknak elnöke, Steiner Mihály titkár kíséretében s a satumarei, valamint a baiamarei és carei pékmesterekkel értekezletre ültek össze. Sechei Alexa elnök a pékiparosok állásfoglalásáról így nyilatkozott:

— A kenyérbélyegbonyodalom gyökerét két bucureștii magvállalat viszályában kell keresnünk. Az egyik nagy kenyérgyár naponta hét-nyolc vagon búzát öröltetett az egyik műrálomban s ezért napi harmincezer lei örlési díjat fizetett. Később rájöttek arra, hogyha a kenyérgyárat malommal is kibővítik, hatalmas összegeket takarítanak meg. A malom gyorsan felépült s a nyáron helyezték üzembe. A másik malom ezáltal jelentős veszteséget szenvedett.

— A rivális malom vezetője azt állította, hogy a kenyérgyár azért építetett malmot régi üzeme mellé, hogy a le nem illeltékeztetett lisztet kenyér formájában értékesíthesse. A lisztre ugyanis különként 90 banis búzaértékesítési illetéket vetettek ki, amiből a kivitelezők prémiumát fizetik, valamint 22 bani fogyasztási illetékkel, 22 bani forgalmi adóval, 1.04 százalékos proporcionális illetékkel van a liszt kilója megterhelve. A kormány ezeknek a fizetését szigorúan ellenőrizteti. Lisztet csak ez összegek befizetését igazoló irások kíséretében lehet szállítani. A kész kenyeret azonban senki sem ellenőrizte. A kormány élt a gyanúperrel — mondotta Sechei Alexa —, hogy a kenyérgyár tényleg illeltékeztetett lisztből készíti a kenyér néhány hányadát. Ennek megakadályozására elkészítették a kenyérbélyegtörvényt. Ez kötelezi a pékeket, hogy a raktáron levő s a naponta feldolgozás alá kerülő lisztről egy tizenhat rovatos kimutatást vezessenek, amiben pontosan fel kell tüntetni: mennyi lisztet hozott kenyér és sütemény alakjában forgalomba. A feldolgozásra kerülő liszt után az adóhivatal kenyérbélyeg adót a pékeknek s azt a kenyerekre kell ragasztani. A pékeknek a liszt számlát kell bemutatniuk az adóhivatalban. Ott a lisztre rászámítanak harmincszázalékos szaporulatot s ez szerint adják ki a belyegét. Ha a liszt nem úgy ereszt, ahogy azt papíron kiszámították, mert ez a sikértartalomtól függ, a számítás és a produktum között eltérés keletkezik, amiért a péket ötvénezer lei bírsággal sújtják s a sütődét hat hónapra bezárják.

— Ezek után érthető az az elkeseredés, amellyel a pékiparosok tiltakoztak az új kenyérbélyegtörvény ellen. Timișoarán a prefektus, valamint a búzaértékesítő bizottság minden tagja megértően mellénk állottak s memorandumot terjesztettek fel a miniszterhez, amelyben a törvény kifogásolt részeinek megváltoztatását kérték. Mi nem tiltakozunk a törvény ellen, kérjük azonban, hogy annak alkalmazását tegyék a sütőipar számára megoldhatóvá. A törvény végrehajtási utasítása — folytatta az elnök — huszonhárom féle hatósági szervet bízott meg az ellenőrzéssel. Ha kihágás történik, a feljelentőnek tíz százalékos s a leleplező közegnek szintén tíz százalékos részesedést biztosít a törvény.

— Most azért járjuk az ardeali és banati városokat, hogy szövetségünk kebelébe tartozó tagokkal megbeszéljük további állásfoglalásunkat. A törvény egyelőre csak tizenöt törvényhatósági joggal felruházott város pékiparosait fenyegeti, de minisztertanácsi határozattal bármikor az egész országra ki lehet terjeszteni.

Eddig szól Sechei Alexa elnök nyilatkozata s abból világosan látszik, hogy a pékiparosok szövetsége komolyan foglalkozik az országos péksztrájkjal.

(b. l.)

Túlzottak-e az amerikai gabonatermés aszálykárairól szóló jelentések?

Londoni híradás szerint az elnökválasztással kapcsolatos politikai csellogások miatt nem lehet tisztán látni az amerikai búzapiacot. A római internacionális mezőgazdasági intézet becslése

Budapestről jelentik:

A búza világpiacát az Egyesült Államok és Kanada várható búzaterméséről szóló ellentétes hírek nyugtalanítják. Két irányzat küzd egymással és mindegyik a maga szája íze szerint röpi a világgá híreit. Az ellenkező érdeket szolgáló tudósítások között nehéz eligazodni, valószínű azonban, hogy most is a közepén lesz az igazság és a tengerentúli aszálykatasztrófáról szóló hírek túlzottak voltak.

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet becslése szerint, számításba véve az őszi búzaterület 13%-os emelkedését és a tavaszi búzavetések 25%-os csökkenését, az Észak-Amerikai Egyesült Államok összes termése 2.4%-kal meghaladja a tavalyit. A washingtoni hivatalos terméskészítés is megerősíti ezt a becslést, mert az Egyesült Államok búzatermését 638 millióra teszi a múlt évi 603 millió bushellel szemben. A kanadai termést a hivatalos jelentés 277 millió bushelre mondja a múlt évi 275 millióval szemben, az átmenő készleteket pedig 193 millió helyett 203 millió bushelre becsüli. Londoni hír szerint az amerikai búzahossz az elnökválasztással kapcsolatos politikai csellogások. Az angol News-Chronicle ezzel szemben a világtermés 565 millió bushelles csökkenését jósolja. 4.629.726.000 bushelre teszi a világtermést, 635 millióra a tartalékokat és így 5.274.726.000 bushel állna rendelkezésre a tavalyi fogyasztott 5.289.800.000 bushellel szemben és mindezek alapján 1929 óta nem látott nagy búzaárakat vár. E hírek kapcsán közölt becslések szerint a világtermés kb. a tavalyi színvonalon fog mozogni.

Amde csökkentek a készletek és így ha az aszálykárairól szóló hírek túlzottak is voltak, a fogyasztás rendelkezésére álló búzamennyiség előreláthatóan kisebb lesz a múlt évinél.

Az amerikai búzahosszról és a nálunk is érezhető hatásáról Darányi Kálmán magyar földművelésügyi miniszter következőképpen nyilatkozott: „A búzaár körül keletkező hangulatok két részből áll. Az egyik Amerikából indult ki, de a jelek szerint más országokra is áttérjedő spekulációs mozgalom, amelynek első sorban politikai háttere van. A másik a nálunk mutatkozó spekuláció és ennek legfőbb okát a határidőzlet befittásában látom. Ebben a mozgalomban azok a tőzsdébizományosok vannak érdekelve, akik a határidőzlet befittása következtében veszélyeztetve látják kenyéruket és folytatni akarják tevékenységüket.

Mi minden elképzelhető igaz ügy számára nyílt hasábkot szentelünk. A sütőipar sérelmeit is megértjük, sőt méltányoljuk is. Hivatkozunk azonban a pékek lelkiismeretére és kerdezzük: vajjon fordult-e elő egyetlen esetben is az ő részükről a nyomorgó tömegek felé részvétet mutató, olyan áldozatosság, amely a mai áldatlan állapotok „Tízparancsolatának” első parancsolata volna. Ismerünk szociális érzésű pékiparosokat, akik gyönyörű harmóniában tartják a helyes útát saját érdekük és a tömegnyomor enyhítésének mindenek fölött álló becsületes szolgálata között. Ezek irányában a legnagyobb tisztelettel vagyunk. De kenyérsztrájk? Ez lehetetlen! Nem is beszélve arról, hogy törvényes intézkedések tiltják az ilyen fajta kilengéseket. Rendben! Tiltakozzék a szakma a pénzügyi és adminisztrációs túllengések ellen. Ez közönségérdek is. Am a fogyasztó mégsem fizetheti az összes újabb és legújabb terheket, amelyek íróasztalok mellett születnek, de viszont nehéz viszonyok között élő fogyasztók terheivé esnek.

Oldják meg a pékek az ő nehéz problémáikat tetszésük szerint. Am egyszer jussanak el arra a meglátásra, hogy az örökös „áldozati adó” nemcsak a fogyasztót, hanem az üzletes érdekeltségeket is kötelezi.

Nem tartom realitásnak ezt a spekulációs mozgalmat, mert lehetetlen, hogy a búzaár a spekuláció labdája legyen, hanem igenis, a termelőnek stabil árszínvonalon kell megkapnia búzája megfelelő ellenértékét.

Árcóhidetésesek

Lakás

Kiadó

2 szobás kisebb lakás, mellékhelyiséggel. Cra-dea, Str. I. Ciordas 38.

Kiadó

2 szobás, fürdőszobás kertés lakás. Oradea, Str. J. Ciordas 46. Évi bér 18.000 lei és vízdíj.

Kiadó

3 szobás modern balkonos szép utcai lakás november 1-re. Oradea, Strada Tache Jonescu No. 15.

Egy

kis udvari szoba, konyha, szelpos lakás, összes mellékhelyiségekkel augusztus 1-re kiadó. Oradea, Str. Eliade Rădulescu No. 13.

Szoba-konyha

lakás mellékhelyiségek kiadó augusztus 1-re. Oradea, Parcul Carmen Sylva No. 6.

Oktatás

Zenker Margitnál

újabb szabászati és varró tanfolyam kezdődik augusztus 1-én, Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 44.

Még nem késő!

Felelősséggel előkészítetek gimnáziumi felvételtire, pótvizsgára. Cím a kiadóban.

Adás-vétel

Jó karban levő

Central női varrógépet megvételre keresek. Oradea, Str. Axenta Sever No. 4.

Eladó

2 db fehér kölyök pincsi kutya Pálffy festőné, Str. Sztaroveszky No. 11.

MAGAS

árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot, bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész, Oradea, Regele Ferdinand No. 3.

Eladó

zongora, rövid, modern sürgősen olcsón eladó. Oradea, Str. Cogalniceanu 4. Huszti szállító.

Országos

méretű kaptarok és egy méh család olcsón eladó. Oradea, Strada Ciosca No. 1-a szám.

Alkalmazás

Hentesüzletbe

percentes, óvadékkal felvétetik. Barátky, Oradea, Str. Fabricelor No. 31.

PUHA OLMOT állományban vesz a Szent László-nvmda r. l. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.